

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 31-22, 31-23, 31-24,
31-25, 31-26.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 34-92 in 33-92.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30.— Din.
Za inozemstvo 50.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24, 31-25, 31-26.

Rokopisi se ne vračajo.

UNICA RAPPRESENTANTE
per le inserzioni dal Regno d'Italia
e dall'estero è

l'Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

Junaška obramba pri Amba Alagiju

Ponočno bombardiranje vojaških objektov na Malti — Hudi letalski napadi na sovraž-
ne postojanke pri Sollumu in na letališča na otoku Cipru

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 16. maja naslednje 345. vojno po-
ročilo:

V noči na 15. maj so italijanski in nem-
ški bombniški oddelki z vidnim učinkom na-
padli važne letalske in mornariške objekte
na otoku Malti, kjer so preko dneva na-
pade obnovile nemške edinice. Eno letalo
tipa Hurricane je bilo v letalski borbi s
sovražnim letalstvom sestreljeno.

V Severni Afriki so na področju pri Sol-
lumu v teku borbe. Oddelki nemških strmo-
glavcev so v spremstvu italijanskih lovskih
letal bombardirali sovražnikove postojan-
ke v odseku pri Sollumu. Drugi italijanski
in nemški letalski oddelki so bombardirali
Tobruk ter v polno zadeali protiletalsko ba-
terijo in destilatorje ter povzročili velike
požare.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so
naša letala bombardirala letališča ter že-
leznico na otoku Cipru. Sovražna letala so
odvržla nekaj bomb na otok Rhodos, ne da
bi povzročila človeške žrtve ali škodo.

V Vzhodni Afriki se pri Amba Alagiju
nadaljuje junaški odpor naših čet, ki še
enkrat v zgodovini znači simbol vrline in
slave italijanskih vojakov. Naša posadka,
ki jo silovito napadajo sovražnikove sile
od vseh strani in ki jo neprestano obstre-
ljuje nasprotnikovo topništvo ter letalstvo,
se bje z neukrotljivim ponosom, zadaja-
je napadalcem zelo hude izgube.

Iz drugih odsekov ni noben h poudark
vrednih novice.

Napad na angleški konvoj

Rhodos, 16. maja. s. Vojni dopisnik
agencije Stefani poroča, da je oddelek ita-

lijanskih bombnikov jugozapadno od otoka
Casos opazil sovražni konvoj, v katerem so
bile težka križarka, dve rušilca ter parnik
s 15.000 tonami ter dva druga po 800 ton.
Italijanska letala so konvoj nemudoma na-
padla. S konvoja je protiletalsko topništvo
otvorilo hud ogenj, ki je dobro merjen po-
godil nekatera naša letala ter ranil povelj-
nika letalskega oddelka. Napad se je ne
glede na to nadaljeval ter so bile vržene
na sovražne ladje bombe. Križarka v kou-
voju je bila zadeta od dveh bomb težkega
kalibra, tako da se je z zmanjšano brzino
izločila iz sestava. Vsa italijanska letala so
se vrnila. Drug italijanski letalski oddel-
leg je napadel otok Ciper, kjer je z bom-
bami zadel startne proge na letališčih ter
poškodoval hangarje. Dva sovražna rušilca
nista posegla v borbo.

600 letalskih napadov na Malto

Berlin, 16. maja. s. »Zwölf-Uhr-Blatt«
poudarja, da preživlja Malta svojo najtežjo
krizo. Na otoku že več mesecev ne pozna-
jo mirnih noči zaradi neprestanih italijan-
skih in nemških letalskih napadov. Prav
te dni je bil na Malti šeststoti alarm. Pri-
stanišča in letališča na otoku so stalno
bombardirana, prav tako tudi ladje, ki
skušajo izkrcati živila. Malta, ki so jo An-
gleži v teku let močno utrili, je sedaj
trdnjava, ki je oblegana od vseh strani, pa
tudi iz zraka.

Žrtve vojne v Albaniji

Rim, 16. maja. s. »Lavoro Fascista« piše,
da so bile med vojnimi operacijami v Alba-
niji od 20. oktobra 1940 do 23. aprila t. l.

izgube med delavstvom, ki je bilo mobil-
zirano s četami, naslednje: Zavoljo sovraž-
nih vojnih akcij jih je padlo 43 (med temi
34 Italijanov in 9 Albancev), izgubljen 1,
ranjenih 77, za nezgodami jih je umrlo 61,
za boleznijo 26. Skupno število mrtvih zna-
ša 130.

Bolgarske čete v Ohridu

Rim, 16. maja. s. Bolgarske čete so vko-
rakale v mesto Ohrid, ki so ga italijanske
čete zavzele 11. aprila. Vest o tem dogodku
je med bolgarskim ljudstvom, ki je prav-
kar praznovalo god kralja Borisa, zbudila
veliko veselje.

Upor na Kreti

Atene, 16. maja. s. Kapitan trgovinske
mornarice Diamantis in drugi begunci s
Krete zatrjujejo, da ie na otoku zavladala
anarhija. Uporniki so napadli in ubili po-
veljnika čete na Kreti generala Paparteski-
na. Ranili so tudi nekega škota, ki je hitel
generalu na pomoč.

Danski list o bojih v Abesiniji

Kodanj, 16. maja. s. »Berlingske Tiden-
de« piše o vojni v Vzhodni Afriki in pravi,
da bodo boji, ki se že nekaj dni razvijajo
z vso srditostjo pri Amba Alagiju, tvorili
eno izmed najslavnejših strani v zgodovini
Italijanske Vojske, ki se bori z obudova-
nja vrednim pogumom in z velikim juna-
štvom proti sovražniku, ki je v premoči
tako po številu kakor po materialu. List
povzdiguje vojaške vrline junaškega voj-
vode d'Aosta.

Italijansko in nemško letalsko sodelovanje

Berlin, 16. maja. s. »Deutsche Allgemei-
ne Zeitung« poudarja v nekem članku veli-
ko važnost vloge, ki jo je imelo nemško
letalstvo v sodelovanju z italijanskim letal-
stvom v Severni Afriki. List poudarja ve-
likanske težkoče, ki jih je moralo prema-
gati letalstvo onih sil, ko so bili Angleži
še gospodarji v Cirenai. Članek zaklju-
čuje z ugotovitvijo, da to sodelovanje letal-
stev onih sil še vedno obstoja in da bo
lahko premagalo vse sovražne zapreke ter
izvojevalo dokončno zmago.

Vojna na morju

Berlin, 16. maja. s. Pristojni krogi ugo-
tavljajo, da je britska vojna mornarica v
zadnjih dveh mesecih imela zelo težke iz-
gube, zlasti kar se tiče pomožnih križark.
Potopitev pomožne križarke z 20.000 ton-
mi, ki jo omenja večerajšnje vojno poroč-
ilo, je za Angležke tem hujši udarec, ker ji
je primanjlovo edinic za spremljavo kon-
vojev. Sama britska admiraliteta mora pri-
znati izgubo 17 pomožnih križark z okrog
lo 250.000 tonami. Če upoštevamo, da je
nadomestitev teh križark izredno težka in
da mora vsaka križarka spremljati po 6
konvojov na leto, si je lahko misliti, kak-
šno zmedo so napravile sile osi v sistemu
britskih konvojov.

Atene, 16. maja. s. Angleški parnik »Ade-
bisha« s 15.000 tonami je bil na Sredozem-
skem morju potopljen.

Turški dvomi nad rusko nevtralnostjo

Negotovost glede bodoče Stalinove politike

Stockholm, 16. maja d. Švedski listi poro-
čajo, da se politični krogi v Turčiji vpra-
šujejo, ali je obljuba nevtralnosti, ki jo je
Turčija dobila od Sovjetske zveze, še ve-
ljavna, odkar je Stalin tud: formalno pre-
vezel vodstvo vlade v Moskvi. Listi naglaša-
jo, da so v Kremlju previsoko cenili odpor-
nost balkanskih držav kakor so se prej mo-
stili glede odpornosti Francije. Danes je
Nemčija nasproti Sovjetski zvezi daleč moč-
nejša, kakor kdajkoli od začetka vojne da-
lje. Turški politični krogi mislijo, da se bo
Stalin na vse načine trudi, da bi Hitlerja
pomiril. To prizadevanje bi slo po mnenju
turških krogov lahko celo tako daleč, da bi
moralna Sovjetska zveza dopustila nemško
kontrolno nad rusko proizvodnjo kot jam-
stvo za dobavo, ki jo je obljubil Nemci-
ji, toda še ne izvršila. V nasprotnem pri-
meru bi morala Rusija prevzet vse posle-

dice, ki bi nastale zaradi neizpolnitve nem-
skih zahtev.

Amerika in Rusija

New York, 16. maja d. List »New York
Post« opozarja na nevarnost, da utegne
sleditje tudi Sovjetska zveza prestopiti v
tabor onih držav. List sodi, da je zaradi
tega dolžnost Zedinjenih držav, da čim hi-
treje nudi Kitajski vso pomoč, hkrati pa
uvede 100% embargo za uvoz ameriškega
blaga na Japonsko.

Washington, 16. maja. s. Ameriška vlada
odločno zanika vest »New York Herald
Tribune«, čes da je dobila Sovjetska zveza
dovoljenje za izvoz ameriških strojev v
vrednosti enega milijona dolarjev. Vlado
poročilo ugotavlja, da je Sovjetska zveza
dobila v preteklosti slično dovoljenje, da
pa v zadnjem času ni bilo izdano nikako
novo dovoljenje.

Palestina bodoče odločilno bojišče

Naraščajoče uporniško gibanje med Arabci

Ženeva, 16. maja. d. Kakor poroča poli-
tični dopisnik londonskega lista »Evening
News«, je treba računati s tem, da bo po-
stala sedaj Palestina enako odločilno boji-
šče, kakor je bila svojevčasno Belgija. Pa-
lestina doživlja naglo koncentracijo čet na
svojem ozemlju.

Teheran, 16. maja. s. Po poročilih iz
Palestine so skušali Angleži zaradi nevar-
nega položaja v Iraku pridobiti tamonje
prebivalstvo najprej z vabami in obljuba-
mi. Ko se jim to ni posrečilo, so začeli pre-
titi z aretacijami, deportacijami, konfi-
skacijami in s smrtno kaznijo. Položaj v
Palestini se kljub temu ni zboljšal. Arabci
nimajo več zaupanja v angleške obljube
in se ne boje več angleških groženj. Krvavi
spopadi med uporniki skupinami in
angleškim vojaštvom so na dnevnem redu.

Ponekod so se morali angleški vojaki
umakniti v vojašnice. Uporniška akcija se
zdi dobro organizirana. Arabski uporniki
naskočijo angleško posadko in jo razkro-
pijo, preden pride pomoč. Ko pridejo novi
angleški oddelki, so uporniki že daleč.
Prebivalstvo pomaga povsod upornikom vzli-
strogim kaznim, s katerimi pretijo Angle-
ži. Po mestih in vaseh zbirajo fantje in
dekleta prostovoljne prispevke v denarju
in biserjih za iraško vojsko. Mnogo nabi-
ralcev je bilo aretiranih, ker pa je pri vsaki
aretaciji nastal nered, je angleška policija
dobila nalogo, naj preneha z aretacijami
nabiralec. Kdorkoli je preživel v Palesti-
ni vsaj nekaj časa, se je mogel prepricati,
da je položaj za Angleže v Palestini vedno
bolj tragičen.

Francija na strani osi

V kratkem bo objavljena izjava, po kateri bo Francija
sodelovala v novem evropskem redu

Bern, 16. maja. d. švicarski listi poro-
čajo iz Vichya: V tukajšnjih dobrih po-
učnih političnih krogih splošno pričaku-
jejo, da bo po uspešnih razgovorih med
admiralom Darlanom in nemškim kance-
larjem v Berchtesgaden v kratkem prišel
nemški zunanji minister Ribbentrop v Pa-
riz. Pri tej priliki bo baje sestavljena skup-
na nemško-francoska izjava, v kateri se bo
Francija najbrže uradno izrekla za novi
evropski red ter za sodelovanje v svrhu
vzdrževanja tega reda.

New York, 16. maja. d. Politični razvoj
v Franciji je v ospredju zanimanja vseh
snočnih newyorških listov. Tako na primer
objavlja »New York Journal« pod velikim
naslovom vest agencije »International
News Service«, po kateri je Francija pri-
pravljena pridružiti se državam osi. Po-
dobne vesti objavljajo tudi drugi listi po
poročilih agencije United Press iz Vichya,
ki trdijo, da je Francija na tem, da vključi
vse svoje področje kakor tudi vso svojo
kolonijsko posest v nemški gospodarski in
politični blok. Po teh vesteh prevladuje v
Franciji prepričanje, da bo Nemčija dobila
sedanja vojna. Pogajanja med nemškim
kancelarjem in podpredsednikom francoske
vlade admiralom Darlanom obetajo po teh
vesteh v kratkem roditi ugodne rezultate.

Rim, 16. maja. Agencija Stefani poroča,
iz Washingtona, da je ameriška vlada gle-
de na vesti iz Vichya, po katerih naj bi
bili sklenjeni gotovi dogovori med Franci-
jo in Nemčijo, odredila, da se ukine na-
daljnje odhajanje ladij iz Zedinjenih dr-
žav v francoski Maroko.

Prepovedana francoska učna knjiga

Pariz, 16. maja. d. Francoska vlada je
odredila, da se izloči iz rabe v šolah znani
francoski zgodovinski učbenik, čigar avtor
je E. Mercier in ki je bil v rabi v vseh
francoskih osnovnih in srednjih šolah. Z
uradne strani tolmačijo to prepoved tako,
da je bila Mercierjeva knjiga napisana v
duhu, ki je preveč v nasprotju z duhom
sedanje francoske nacionalne revolucije.
Mercierjeva »Zgodovina Francije in Alži-
ra« je bila namreč sestavljena v zelo Nem-
čiji sovražnem duhu.

Nemčija ni zahtevala prevoza svojih čet preko Španije

Berlin, 16. maja. s. Na odločilnem mestu
demonstrirajo vesti, po katerih je Nemčija
zahtevala v Madridu prevz svojih čet čez
špansko ozemlje.

Nemška letala v Iraku

Kočljiv položaj angleške posadke na letališču v Habaniji

Beirut, 16. maja. s. Po vesteh iz Kaira so
dospela v Irak nemška letala.
Beirut, 16. maja. d. Po zadnjih informa-
cijah iz Bagdada postaja položaj britan-
skih čet, ki so obkoljene na letališču Ha-
baniji od dneva do dneva težavnejši. An-
gleške čete so docela odrezane od vseh
svojih oskrbovalnih središč tako da lahko
prejemajo hrano in streljivo samo s pa-
dali, ki jih spušta na letališče angleško le-
talstvo, stacionirano na drugih oporiščih.

Povratek finančnega ministra iz Arabije

Ankara, 16. maja. d. Kakor poroča an-
karski radio iz Bagdada, se je sredi povr-
nil v iraško prestolnico iraški finančni mi-
nister, ki je bil poslan na obisk h kralju
Saudove Arabije, Ibnu Saudu.

Po nadaljnjih informacijah iz Bagdada
bo tamkaj ustanovljena nova centralna
banka kot nadomestna denarni zavod za
»Iraško banko«, ki je opravljala svoje po-
sele v direktni odvisnosti od angleških de-
narnih zavodov v Londonu. Nova iraška
centralna banka bo prevzela vse posle, ki
so spadali doslej v delokrog »Iraške
banke«.

Demanti nemškega poslanika v Washingtonu

New York, 16. maja. d. Ameriški listi
in ameriški radio objavljajo vsakovrstne
alarmantne vesti, največ iz Ankare, po
katerih naj bi imela Nemčija svoja letala
že na štirih letališčih v Siriji. Glavno
letalsko oporišče naj bi bilo na letališču
Rayak. Na tem letališču so Nemci baje že
pred štirimi dnevi pričeli izkrcavati svoja
letala. Najprej je tu pristalo 20 nem-
ških bombnikov, katerih število pa se je
sedaj pomnožilo že z nekaterimi nadalj-
njimi edinicami. Iz istih virov javlja
ameriška propaganda, da se je Nemčiji
posrečilo izkrcati celo nekaj vojnega ma-
teriala, med drugim tudi tankov v raznih
sirskih lukah. Te vesti se širijo v Ame-
riki, čeprav je nemški poslanik izjavil,
da je v Siriji trenutno en sam nemški
vojak, in še ta je član italijansko-nemške
komisije, določene po premirju med Fran-
cijo in državama osi. Ameriški viri na-
vajajo tudi izjavo nekega drugega za-
stopnika držav osi, ki je naglasil, da so
vsi ukrepi iz Londona, da bi spravili an-
gleško letalstvo v akcijo proti nemškim
načrtom v Siriji, preuranjeni, ker v Siriji
sploh še ni nobenih nemških čet, čeprav
so v teku razne vojaške priprave, tako
na sirske letališče, kakor tudi v lukah
te železe. Zastopnik ameriškega radia v
Ankari tudi javlja, da je v Bagdad, pre-
stolnico Iraka, že prispela italijansko-
nemška vojaška misija, ter da potujejo
preko Sirije v Irak tudi že nemški teh-
niki, ki bodo zaposleni z vojaškimi pri-
pravami v Iraku.

Beg Američanov iz dežel ob Sredozemskem morju

Ankara, 16. maja. s. Ameriški državljani
v Turčiji, Iraku, Siriji, Palestini in Egiptu
so bili pozvani, naj nemudoma odpotujejo
v Suez, kjer se lahko vkrcajo na štiri ame-
riške ladje, ki jih bodo prepeljale v Ame-
riko.

Hitlerjevo pismo Ismetu Ineniju

Carigrad, 16. maja. d. Tukajšnji listi so
včeraj objavili na prvem mestu poročilo
anatolske agencije o avdenci nemškega po-
slanika pri predsedniku turške republike.
Nemški poslanik je baje predložil državne-
mu poglavarju Turčije posebno pismo Hit-
lerja, ki zagotavlja Turčiji prijateljsvo
nemškega naroda.

Ankara, 16. maja. s. Povratek nemškega
poslanika Papena v Ankaru in Hitler-
jeva prijateljska poslanica, ki jo je prine-

sel predsedniku turške republike, sta pri-
nesla veliko olajšanje v Turčijo, kjer je
vladalo že dokajšnje vznemirjenje zaradi
vsakovrstnih alarmantnih vesti, ki so se
tamkaj trajno vzdrževale.

Turčija izpopolnjuje Aleksandretska luko

Ankara, 16. maja. d. Kakor poroča iz tur-
ski listi se v Smirni in v Carigradu z veliko
naglico nakladajo na ladje žerjavi in druge
pristaniške potrebščine, namenjene za mo-
dernizacijo Aleksandrete. Ta luka bo čim
prej popolnoma modernizirana ter bo po-
slej glavno turško pristanišče za trgovino
z Anglijo. Ameriške ladje bodo vsake štiri
dni prihajale v Suez, kar daje novi luki po-
sebnost važnost. Po nemški zasedbi otokov
Lemnos, Lesbos in Kios so namreč zveze
med Carigradom in Smirno zelo ogrožene.

Izgredi v Indiji

Kabul, 16. maja. s. V Nagpuru v osred-
nji Indiji je pričele stavkat 20.000 tek-
stilnih delavcev. Tudi iz Bengalije prihaja-
jo poročila o novih neredih. Po uradnem
obvestilu je bilo v Bišarsarifu 20 ljudi ubi-
tih 75 pa ranjenih.

Požrtvovalnost italijanskega vojaka

General Ambrogio Bollati prebija v
rimskega vojaškem časopisu »Le Forze Ar-
mate« (Oborožene sile) članek, v katerem
se bavi z nalogo, ki jo je imela konjenica
na jugoslovanski in grški fronti. Odlični
vojaški strokovnjak povzdiguje predvsem
13. skupino konjeniškega oddelka, ki je bil
znova ustanovljen ob zasedbi Albanije pod
starim imenom »Milanski sulicarij«, ki pa
seveda ni bil oborožen s sulicami. Oddelek
»Milano« je imel v zadnjih dneh balkanske
vojne, zlasti pa v dneh od 5. do 22. aprila,
prav posebno nalogo.

Njegova akcija se je pričela 5. aprila z
defenzivo ob sodelovanju pehote. 9. aprila
je »Milano« z divizijo »Firenze« kateri je
bil prideljen, prešel v ofenzivo na albansko-
jugoslovanski fronti. Po raznih fazah vojne
je dobil poveljnik »Milano« naročilo, da
mora presekati cesto umikajočemu se so-
vražniku ob levem bregu Drine. Naslednjo
noč je poveljstvo 9. armije zaupalo »Mila-
no« nalogo z oddaljenim objektom: po-
hod na Korčo, kjer se je bilo treba udeleži-
tati ofenzivne akcije v tamošnjem odseku.
To je pomenilo, da je treba izkoristiti naj-
večjo naglico. »Milano« je dosegel dve sto
kilometrov oddaljeno Korčo v dobrih 48
urah in tako uresničil ono, kar je sam
armijski poveljnik v svojem poročilu ozna-
čil kot »skoraj nemogočo zahtevo« z ozi-
rom na težke boje v minulih dneh.

Tako se je jugoslovanska akcija prene-
sela v albansko-grški odsek, kjer je »Mila-
no« 15. aprila prehodil 45 kilometrov ter
se udeležil številnih akcij in važnega za-
sledovanja sovražnih oddelkov. Zjutraj 21.
aprila se je posrečilo razviti nasprotno
kolono ob Peratskem mostu ter priti v stik
z nemškimi oddelki. Medtem je doseglo po-
ročilo, da so sovražnosti ustavljene.

General Bollati ugotavlja, da se je orožje
konjenice v teh akcijah izkazalo na razne
načine in zaključuje svoj članek z beseda-
mi: Samo polki pod dobrim poveljstvom, v
katerih se je izoblikoval vzvišen duh dis-
cipline in vera v dolžnost, in v katerih so
konji predmet neprestane ljubeče skrbi,
lahko izvršijo slične naloge. To so polki,
v katerih se najde konjenik, ki napiše z
lastno krvjo na listek ali na košček lesa:
»Padel za domovino, konj...« Smrt mu ni
dovolila, da bi končal besedo, toda v tem
okrvavljenem odlomku se izraža visok duh
požrtvovalnosti italijanskega vojaka.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Obnavljajte naročnino

Zadnji angleški up Amerika

Italijanska in nemška sodba o angleški agitaciji v Zedinjenih državah

Rim, 16. maja. s. Casopis »Vita Italiana« razpravlja o vojnih dogodkih od decembra meseca do današnjih dni ter pravi, da so vojaške operacije, ki so se razvijale v Albaniji ter v severni in vzhodni Afriki izvale obudovanje vsega sveta. Italija je bila v teh bojih glavni činitelj ter je bila prisiljena boriti se proti vsem silam, ki jih je Velika Britanija zbrala v Sredozemlju iz vsega imperija. Te sile so bile podpirane z materialno pomočjo Zedinjenih držav ter z vojno udeležbo Grčije in Jugoslavije. List dodaja, da so ti vojni dogodki tesno povezani z obsežnim diplomatskim delom osnih sil. Njihova diplomatska sposobnost je z veliko učinkovitostjo razdrla vse spletke Velike Britanije in njenih židovskih zaveznikov ter ni pripravila trdne osnove samo za končno zmago, ampak tudi za uvedbo novega reda na svetu. Sporedno z današnjim položajem, ki ga dovolj označuje zmaga osnih velesil v Evropi in Afriki, pa so še vedno na delu temne sile, ki hočejo Zedinjene države zavleči v vojno proti osi. Ta prizadevanja se vrše pod dvojnimi pritiski: ki moledujejo za ameriško pomoč in Zidov, ki gosposujejo v Belii hiši. Zidje hujskojo ameriško javnost zoper države osi, češ, da je sedaj čas, da Amerika učinkovito poseže v borbo za nasledstvo angleške svetovne dediščine. Če bi Zedinjene države zmagale v vojni, bi postale najodločilnejši politični činitelj v svetu, po čemer je hrepeljen že pokojni predsednik Wilson. Ameriški narod pa ne hrepelji po svetovnem gosposstvu ter nikakor ni pripravljen, da se bojuje za koristi Zidov, ki sedaj vladajo v Ameriki in hočejo na vsak način urediti težnje sionističnih protokolov.

Berlin, 16. maja. s. »Börsen Zeitung« priobčuje uvodnik z naslovom »Anglija je osamljena«, v katerem vprašuje Karl Mergler, zakaj Anglija še vedno govori, in nadaljuje:

Izmed sedmih velesil zavrača najmanj pet držav trditev, da je vojna, ki jo vodi Anglija, vprašanje, ki se tiče vsega človeštva. Zavračanje s strani Nemčije, Italije in Japonske, je naravno. Tudi Sovjetska zveza, kakor kažejo sedanjí medsebojni odnosi, ni pripravljena videti v Angliji pobornico za gospodarske in socialne ideale. Prav tako je nasprotna Petainova in Darlanova Francija po vseh izkušnjah z Anglijo in Ameriko. Zadnji Darlanov razgovor s Hitlerjem gotovo ne dokazuje, da bi Francija smatrala Anglijo za svojo rešiteljico. Ostane le še zadnja velesila, Zedinjene države. Sedanjí ameriški vladodržbi bi radi spremenili Churchillovo vojno v Rooseveltovo vojno, če bi ne bilo zaprek, ki jih morajo še odstraniti, toda ameriški narod je po večini nasproten mišljenju, da je treba smatrati angleško vojno tudi za ameriško. Kdor je tako srečen, da se ni v vojni in je lahko nevtralen, more imeti en sam interes in ta je: mir. V Evropi sta pred kratkim Španija in Portugalska zavrnili angleško vojno hujsko. Male evropske države, ki so se dale

zapeljati po Angliji, so že plačale svojo lahkomišljenost. Za južnoameriške države pomeni razširjenje angleške vojne samo podaljšanje njihove gospodarske krize in dokončno obubožanje. Kar se tiče Indije, je zadnja Gandhijeva izjava jasno povedala, da 40 milijonov Indijcev ne mara angleškega režima. Svet, ki je nekoč poslušal Anglijo in ji slepo sledil, je zlomljen. Anglija je praktično osamljena. S svojimi lastnimi silami ne more več obrniti kolesa usode.

Rooseveltovo pooblastilo za zaplenbo tujih ladij

Washington, 16. maja. rs. Senat je z 59 glasovi proti 20 odobril zakonski osnutek, ki podeljuje predsedniku pravico zaplenbe tujih ladij, zasidranih v ameriških pristaniščih.

Amerika ne bo odgovorila na nemško objavo

Rim, 16. maja. s. Agencija Stefani poroča iz New Yorka, da je bostonski radio večer objavil sklep ameriške vlade, da sploh ne bo odgovorila na nemško objavo, po kateri predstavljajo vse ameriške ladje na Rdečem morju nevarnost napadov.

New York, 16. maja. d. Ameriški listi poročajo, da je vlada odpovedala na Havajске otoke 31 orjaških bombnikov, tako imenovanih letelcih trdnjav. Ameriški listi so, dijo, da je to za sedaj samo demonstracija proti Japonski, dasi ni izključeno, da je za to pošiljatelj tudi še nekaj resnejših razlogov. Listi navajajo, da take letelce trdnjave trenutno najbolj potrebuje Anglija in da zaradi tega ne gre izključevati možnosti da bodo ti bombniki leteli s Havaja dalje preko Manille in Singapura na Rdeče morje, kjer je treba pričakovati v bližnji bodočnosti najvažnejši boj v sedanjí vojni.

Nova kanadska tovarna orožja

New York, 16. maja. u. Ameriški listi poročajo iz Kanade, da gradi kanadska vlada v mestu Windsor v Ontariu novo tovarno orožja, katere oprema bo veljala 8 milijonov dolarjev. Tu se bodo gradile nove vrste najmodernejših strojin, tako zvanega »browning-tipa«, ki se odlikujejo po izredno naglem tempu streljanja. V skupnih štiri in štiri se bodo te strojinice montirale v kanadska lovka letala.

Angleška cenzura ameriških pisem

Buenos Aires, 16. maja. rs. Angleške oblasti v Trinidadu nadaljujejo cenzuro pisemskih pošilj, ki prihajajo iz raznih držav ameriške celine. Za kršitev pisemske tajnosti po Angležih je izzvala v Argentini veliko ogorčenje.

Naše gledališče

DRAMA:
Začetek ob 19. uri.

Sobota, 17. maja: Učenjak. Premiera. Red premierski.

Nedelja, 18. maja: ob 15. uri: Mali lord. mladinska predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Ob 19. uri: Komedijski zmešnjav. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 19. maja: zaprto.

V soboto bo v Drami premiera Detelovega »Učenjaka« z Janom v naslovni vlogi za red premierski. Veseliga ima tri dejanja, je zelo zabavna in po komičnih situacijah bogata. Za smeh in zabavo bodo poskrbele osebe, ki jih predstavljajo: Cesar — Marin, trgovec, Daneš — Jakob, Blažičev sluga, Nablocka — Marta, Marinova žena in Plut — Josip Krulac, Marinov blaginjak. Poleg tega bodo igrali: Gale — dr. Gornik, Peček — dr. Grm, ravnatelj blazine, Vida Juvanova — Lojzka, hišna pri Marinovih, Kaukler — policaj, Presetnik — Andrej Muren, Marinov kočijaž in Simčičeva — Selma, Marinova hči. Delo je režiral dr. Kreft.

Nad vse zabavno Shakespearova »Komedijska zmešnjav« se uprizar prvič izven abonmaja po znižanih cenah od 20 din navzdol v nedeljo 18. t. m. ob 19. uri večer. Komedijski kipi od vesele prešernosti in se je občinstvo doslej pri vseh predstavah imenito zabavalo. Glavne vloge bodo igrali: Jerman, Kralj kot dvojčka Antifola, Sever in Milčinski kot dvojčka slugi, ženske vloge so v rokah Mire Danilove, Levarjeve, Gabrijelečeve in Boitarjeve. Poleg navedenih nastopa v režiji prof. Šesta obilica naših priljubljenih igralcev.

Občinstvo bo zanimalo, da pripravila Drama kot prihodnjo novost italijanski komedijo, ki sta jo napisala simpatična Camasio in Oxilia »Bog z vami, mlada leta« (»Addio, Giovinezza!«) Komedijska uživa v Italiji najlepši sloves in preverjeni smo, da bo zadostila s svojo ljubkostjo tudi naše občinstvo.

OPERA:

Začetek ob 19. uri.

Sobota, 17. maja: Ples v maskah. Red B. Nedelja, 18. maja: Seviljski brivec. Izven. Gostovanje koloraturke Alde Nonijeve. Ponedeljek, 19. maja: zaprto.

V Verdijevi operi »Ples v maskah« je dejanje zgrajeno na politični zaroti zoper grofa Ricarda in ljubosumu njegovega tajnika, ki izve, da zalezuje grof njegovo ženo. Pestri prizori, ki slikajo dogodke na dvoru, pri čarovnici Ulriki in na samotnem kraju blizu Bostona, so muzikalno zgrajeni v vsem mojstrstvom Verdijeve invencije in ustvarjajo celoto, ki prevzame poslušalca.

V nedeljo, 18. t. m. bodo peli v Operi Rossinijevo opero »Seviljski brivec«, ki je na novo naštudiran in na novo zasaden. Ta opera je vzor komične opere in je danes na repertoarju vseh velikih svetovnih gledališč. Svojo krstno predstavo je doživela v Rimu l. 1816. Skladatelj jo je komponiral po naročilu vojvode Cesarinija za Teatro Argentina v Rimu in je bil nagradjen po delu s 400 tolarji. Naslovno partijo bo pel Janko, Rozino kot gostinca koloraturka Alde Nonijeve, grofa Almaviva — Banovec, don Basilio — Betetto k. g., don Bartolo — Zupan, nadalje Spanova, Anžlovar, Dolničar in Perko. Dirigent: dr. Svara. Režiser: C. Debevec.

Malteška razstava v Rimu

Rim, 16. maja. s. V imenu fašistične vlade je Podtajnik vladnega predsedništva Russo otvoril davi malteško razstavo, ki jo je organiziralo kraljevo odposlanstvo za proučevanje zgodovine otoka Malte. Razstava vsebuje knjige, publikacije in dokumente, ki dokazujejo italijanski značaj otoka Malte. Podtajnik Russo je imel ob otvoritvi kratek nagovor, v katerem je naglasil, da izražajo vsi Italijani željo, da bi bil malteški otok čim prej mogoče zopet priključen Italiji.

Omejitev porabe mesa v Švici

Bern, 16. maja. s. V času med 19. in 31. majem je prepovedano v Švici nakupovanje izdelkov iz prašičjega mesa.

Povečanje izplačila vlog pri denarnih zavodih

Izpolnitve prejšnje naredbe z ukinitvijo moratorija

Kr. komisar za Ljubljansko pokrajino.

na podlagi prejšnjih predpisov o odložitvi plačil in komisijske naredbe št. 12 z dne 29. aprila 1941-XIX, s katero se je določil rok splošne odložitve plačil in se je omejila odložitve plačil za banke in zavarovalnice,

ko je ugotovil iz izjav prizadetih zavodov možnost, da se lahko opravijo nadaljnja izplačila, s čimer bi se pospešila postopna obnova gospodarske delavnosti,

odreja:

Člen 1.

Do 15. junija 1941-XIX bodo denarni zavodi v mejah svojih razpoložljivih sredstev opravljali nadaljnja izplačila tudi iz hranilnih naložb, položenih pred 15. aprilom 1941-XIX, tistim svojim vlagateljem, ki morejo dokazati in zajamčiti, da so zahtevane vsote namenjene za poravnave obveznosti, ki jih ne zadeva odložitve plačil po določbah člena 2. komisijske naredbe št. 12 z dne 29. aprila 1941-XIX ali za poravnave davkov in taks, kakor tudi v drugih primerih, določenih pod točkami b), c), d) in e) člena 6. omenjene naredbe.

Takšna izplačila se smejo odobriti vsakemu vlagatelju do največ dvajset odstotkov vsote, naložene na dan 15. maja 1941-XIX, če ne presega 25.000 dinarjev in do desetih odstotkov morebitnega presežka. Če pa ima isti vlagatelj več ločenih računov pri istem denarnem zavodu, se mora pri določitvi odstotka, do katerega je dopustno izplačilo, upoštevati njih skupni znesek.

Člen 2.

Višina izplačil po prednjem členu je znižana na polovico za gospodarske zadruge, urejene z zakonom z dne 11. septembra 1937 in za hranilnice, urejene z uredbi z dne 24. novembra 1938, izvemši Hranilniško dravsko banovino, ki bo opravljala izplačila po členu 1.

Člen 3.

Z dnem 16. maja 1941-XIX preneha odložitve izplačila glavnice, dospelih po pogodbah o življenjskem zavarovanju ne glede na čas njihove sklenitve, z omejitvijo na pogodbe, ki so bile sklenjene od 15. aprila 1941-XIX dalje pa tudi odložitve odkupovanja in dajanja predjemov na zadevne police.

Odložitve odkupovanja in dajanja predjemov na police življenjskega zavarovanja, izdane pred 15. aprilom 1941-XIX, se podaljšuje do 15. junija 1941-XIX. Vendar pa se smejo dajati predjemni kolikor so potrebni za plačilo dospelih premij.

Minister za javna dela v Ljubljani Določitev javnih del v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 16. maja. Včeraj je prisel v Ljubljano minister za javna dela ing. Gorla. Tu bo proučil na sestankih s strokovnjaki Kr. Komisarjato vrsto vprašanj, ki se oanaajo na javna dela v Ljubljanski pokrajini.

Gospodarstvo

Financiranje vojne v Nemčiji

Nemški državni tajnik Reinhardt je te dni pred predstavniki tiska v Berlinu podal nekaj zanimivih informacij o nemških državnih finančah. Državni davčni dohodki, ki so že pred vojno narasli od 7 milijard v letu 1933 na 18 milijard v zadnjem letu pred vojno, so se v teku vojne z uvedbo novih davkov nadalje povečali; v letu 1940-41 (do konca marca) so dosegli 27.2 milijarde mark. Carine in trošarine so v tem letu narasle od 5.3 na 5.4 milijarde mark, prometni davek se je dvignil od 3.7 na 3.9 milijarde mark, družbeni davek pa od 3.2 na 3.5 milijarde mark. Posebni vojni davki so prinesli nad 4 milijarde mark, in sicer vojni dodatek k dohodnini 2.5 milijarde mark in vojni dodatek na pivo, tobak in šampanjec 1.6 milijarde mark.

Za tekoče leto 1941-42 računa državni sekretar Reinhardt, da bo uspešno dvigniti državne davčne dohodke na 30 milijard mark. Skupaj z upravnimi dohodki, ki znašajo 5 milijard mark, z vojnimi prispevkom občin (1.4 milijarde), s prispevkom protektorata za vojaško varnost in s prispevkom zasadenih držav za zasedenbe stroške v novem finančnem letu celotni dohodki dosegli 40 milijard mark, s čimer bo krito več nego 50 odst. letnih izdatkov Nemčije v vojni. Ostanek se bo, kakor doslej, kril s krediti, predvsem s posojili.

Zadolžitve Nemčije je ob koncu marca 1941 dosegla 90 milijard mark (v začetku vojne je znašala 34 milijard, ob koncu lanskega avgusta pa 63 milijard). Od sedanjih zadolžitve odpadke povprečno na prebivalca okrog 1000 mark, medtem ko znasa v Angliji zadolžitve na osebo 3150 mark.

Državni tajnik Reinhardt je izjavil, da niso predvideni novi davki. Financiranje vojne se vrši, ne da bi bilo treba tiskati nove bankovce. Povečanje obkroga bankovcev za 3 do 4 milijarde od izbruha vojne je v skladu s povečanjem državnega poročja.

Stanje financ se je v zadnjem letu zboljšalo, kar potrjuje okolnost, da redni dohodki sedaj krijejo več nego 50 odst. državnih izdatkov v vojni, medtem ko so bili prej meseci, ko je bilo treba več nego polovico izdatkov kriti s posojili. Financiranje izdatkov, ki niso kriti z davki, ne povzroča nobenih težkoč. Strogo diriganje produkcije in konzuma omogoča, da se vsa preostala kupna moč, ki ostane pri rastočih dohodkih, steka v denarne zavode in je potem na razpolago državi za najetje državnih posojil in za plasiranje državnih vrednostnih papirjev. Zato Nemčiji ni treba zatekati se k inflaciji.

Gospodarske vesti iz Hrvaške

Priprave za ustanovitev Narodne banke države Hrvaške so v polnem teku in je tozadevni zakonski načrt že pripravljen. Hrvaška vlada je imela že razgovore s predstavniki Narodne banke v Beogradu. V tej zvezi se je prejšnji teden mudil v Zagrebu viceguverner Narodne banke kraljevine Jugoslavije dr. Ivo Belin, ki je ostal na svojem dosedanjem mestu.

V Zagrebu je začel izhajati nov gospodarski dnevnik »Hrvaško gospodarstvo« namesto dosedanjega »Jugoslovenskega Lloydja«.

S posebno zakonsko odredbo so ustanovljene centrala za kvas, centrala za sladkor in centrala za špirt, kot prodajne centrale podjetij, ki izdelujejo kvas, sladkor in špirt. Te prodajne centrale so pod pristojnostjo ministrstva za narodno gospodarstvo ter poslujejo pod nadzorstvom državnega komisarja.

Hrvaška vlada je izdala zakonsko odredbo o proglaševanju prevoznih pogojev in železniških tarif, ki bodo objavljene v »Prometnem glasniku«. Ta »Prometni glasnik« bo od časa do časa izdajalo ministrstvo za hrvaško gospodarstvo, oddelek za železniški promet.

Poročali smo že, da je bil zaradi težkoč pri uvedbi potrošniških kart za tekstilno blago, mlo in konzerv v tretjič podaljšan rok prepovedi nadrobne prodaje tega blaga, in sicer do 23. t. m. Mestna aprovizacija v Zagrebu je ugotovila, da je okrog 3000 meščanov predložilo napačne prijave za potrošniške karte in je morala mestna aprovizacija razposlati vsem tem prijaviteljem pozive za ponovno prijavo. Nekateri ljudje so predložili prijave po dvakrat ali trikrat.

Zagrebska mestna občina je objavila naredbu, s katero se uvaja davek na višjo vrednost nepremičnin (pristaskarino). Ta davek se plača pri prenosu nepremičnin, če od dneva nakupa do dneva prodaje ni pretekla več nego tri leta. Od večje vrednosti nepremičnin, ki se prodajo v teku prvega leta od nakupa, je plačati 10 odstotkov razlike na vrednosti, v teku drugega leta 6 odstotkov, v teku tretjega leta pa 4 odstotke.

Gospodarske vesti

== Pokojniški zavod za nemščence v Ljubljani obvešča vse službovalce, ki zaposlujejo zavarovanju zavezane nemščence na ozemlju Ljubljanske pokrajine, da mu tudi v bodoče sporočajo vse spremembe v njihovem službenem razmerju (vstop in izstop iz službe, spremembe službenih prejemkov in službene lastnosti). Vsi dosedajni predpisi o nemščenskem pokojniškem zavarovanju veljajo še naprej. Službovalci se zlasti opozarjajo, da točno in pravilno vplačujejo zavarovalne prispevke, da se izognejo vsem neprijetnim posledicam. To je potrebno, da bo zavod lahko v redu izplačeval pokojnine, delavske mezde in druge izdatke gradbenim dobaviteljem itd. Oni službovalci s sedežem v Ljubljanski pokrajini, ki zaposlujejo svoje nemščence tudi na onem ozemlju bivše Slovenije, ki je zasledeno od nemške vojske, pa se pozivajo, da takoj sporoče Pokojniškemu zavodu za nemščence v Ljubljani prijeme in ime dotičnih nemščencev in kraj njihove službene zaposlitve.

== Madžarski poizkusi za predelavo svinjskih kož v usnje za podplate. V Madžarski vlada občutno pomanjkanje surovih kož za izdelovanje usnja. Zato si vlada prizadeva nadomestiti usnje govejih kož s svinjskim usnjem. Uspejo je najti poseben način predelave svinjskih kož v usnje za podplate, pri čemer se pore, ki jih pušča svinjske diške, na poseben način izpolnijo, tako da usnje ne propadla vode in je obenem elastično. Madžarsko industrijsko ministrstvo je po uspehih poizkusih sklicalo posebno konferenco za uvedbo novega načina predelave svinjskih kož v usnje. V Madžarski pokoljejo na leto okrog 3 milijone svinj in bo v ta namen na razpolago dovolj surovih svinjskih kož.

== Francija uvaja nakaznice za obleko. Po nemškem vzorcu je Francija uvedla nakaznice za obleko in tekstilno blago. V prihodnjih dneh bodo izdane karte, ki bodo imele kakor v Nemčiji za eno leto 100 točk in je za prodajo posameznih vrst tekstilnega blaga in obleke predpisano določeno število točk. Tudi Belgija bo v prihodnjih dneh uvedla slične karte za oblačila in tekstilno blago. Sedaj je oblačilna karta uvedena v osmih državah, in sicer v Nemčiji s protektoratom, v Nizozemski, Norveški, Švici, Finski, Bolgariji, Franciji in Belgiji. V Nemčiji bo veljavnost druge oblačilne karte za leto 1940-41 potekla z avgustom in je predvideno, da bo v septembru izdana tretja oblačilna karta s prav tako 100 točkami za tretje leto racioniranja.

== Živnostenska banka v Pragi bo imela 9. junija izredni občni zbor, ki bo sklepal o predlogu prave, da se na breme rezervnega fonda poviša glavnica tega največjega denarnega zavoda v protektoratu od 265 na 331.25 milijona Kč, in sicer s povišanjem nominalne vrednosti vsake delnice od 200 na 250 Kč. Pozneje bodo za dve stari delnici izdali eno novo v nominalni vrednosti 500 Kč.

Stanovanjske hiše za delavce v rimski okolici

Rim, 16. maja. s. Kljub vojni se bodo v rim, italijanski pokrajini nadaljevala javna dela za zgradbo ljudskih stanovanjskih hiš. Tako je bilo od kreditnega instituta odoben kredit 12 milijonov lir za zgradbo stanovanj delavstvu iz rimske okolice. Zgradba teh stanovanj je postala potrebna zaradi industrijskega in demografskega razvoja rimskega področja. Delavska stanovanja ne bodo zgrajena po vzorcu stanovanjskih kasarn, marveč v obliki majhnih vil z manjšim številom prostorov, čim bolj praktično razporejenih in obdanih od vrtov. Ta gradbeni program, kakor ga želi Duce, bo preprečil preobljudenost rimskega mesta, hkrati pa bo pripomogel k razvoju poljedelskih področij, ki obdajajo rimsko prestolnico.

Racioniranje živil v Rumuniji

Bukarešta, 16. maja rs. Dne 18. in 19. t. m. bodo razdeljene med rumunsko prebivalstvo živežne nakaznice. Dotlej se ni znano, katera živila bodo racionirana.

Huda nesreča

Berlin, 15. maja d. Velika nesreča je zahtevala številne žrtve v premogovniku pri Neurode v Šleziji, kjer se je zaradi eksplozije podrla neka galerija in pokopala pod seboj številne rudarje.

Težaven vojaški položaj Anglije

Značilne izjave angleškega generala — Nikdar ni na razpolago dovolj ladij, orožja in letal

Stockholm, 16. maja. d. Angleški generalni major Collins je govoril snodi po londonskem radiu o vojaškem položaju. Njegova izjava kaže, kako je po lastnih izjavah najboljših angleških opazovalcev okoliščin ta položaj silno težaven. Med drugim je Collins dejal:

Ko sem vam zadnjič govoril, sem priporočil, da položaj v Grčiji ni ugoden. Od tedaj se je vojna tamkaj naglo končala. Konec pomeni tragedijo za grško vojsko in bi skoro postal tragedija tudi za naše čete. To podjetje nas je veljalo 10.000 moč jih je bilo največ ujetih. Poleg tega smo izgubili vse težko orožje, topove, tanke in motorna vozila, kar pa smo skoro vse prej uničili. Sedaj bomo ostali na Kreti, kjer imamo dobra letališča in izbornu luko. Dočim smo mi na Kreti, so Italijani na Rodosu in Nemci na drugih otokih Egejskega morja. Vsaka stvar pa ima svojo dobro stran. Povratek mnogih čet iz Grčije olajšuje položaj v Egiptu. Položaj pri Bagdadu je neprijeten, tem bolj, ker so malo iraško vojsko izvežbali angleški oficirji. Glede položaja v Abesiniji je treba poudariti, da je Amba Alagi prav tako trd oreh, kakor je bil Keren. Angleški generalni štab stoji pred težko nalogo. Voditi mora vojno istočasno v Libiji, Abesiniji, Iraku, Gibraltarju, na Malti in Kreti, paziti mora na položaj na Daljnem vzhodu in braniti domovinsko otočje. Nikdar ni na razpolago dovolj ladij, orožja in letal, da bi zadostili vse potrebam.

Budimpešta, 16. maja rs. »Esti Ujsag« bavi z vsemirno svetovnega tiska o bližnjih važnih vojaških dogodkih in pravi, da bo Anglija ostala še naprej terča vojaških osnih sil, ki bodo vztrajale v borbi do njene končne poraza.

Nujna angleška prošnja v Washingtonu

Washington, 16. maja s. V tukajšnjih političnih krogih krogi vesti, da je angleška vlada zaprosila Zedinjene države, naj ji takoj dobavijo težke bombnike za spremstvo ladijskih konvojev, in težke tanke za obrambo britanskega otoka proti možni sovražni invaziji. Angleško prošnjo je predložil podtajnik v ministrstvu za mornarico Forstal, ki se je nedavno mudil v Londonu. Včeraj ga je sprejel predsednik Roosevelt in je imel z njim daljši razgovor. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da je London zahteval nujno 200 težkih bombnikov, da zadelo vrzeli, ki so nastale zadnji čas v angleškem letalstvu, vendar pa ti bombniki ne bodo mogli biti dobavljeni pred jesenjo.

Posebna sodišča za tujce v Angliji

Rim, 16. maja. rs. Angleška vlada je sklenila ustanoviti posebna sodišča za tujce zaradi neprestanih protestov s strani inozemcev in inozemskih vlad, ki imajo svoj sedež v Angliji. »Daily Telegraph« poroča, da je zadevni zakonski osnutek že pred spodnjo zbornico. Po tem osnutku bodo imele razne inozemske vlade pravico soditi svoje državljane. Zakonski osnutek vsebuje določbe za ohranitev miru na lad-

jah v primeru upora tujih posadk, ki so na dnevnem redu.

Nov Churchillov tajnik

Stockholm, 16. maja d. Iz Londona poročajo, da je bil za novega privatnega tajnika angleškega ministrskega predsednika Churchilla imenovan J. H. Martin, ki bo zamenjal dosedanjega tajnika Erica Seala.

Separatistične demonstracije na škotskem

Washington, 16. maja. rs. Ameriški listi poročajo, da je prišlo na Škotskem do nacionalističnih manifestacij, ki so imele izključno separatističen značaj. Policija je aretirala mnogo ljudi in uvedla številne preiskave. Iz Londona je bilo poslano večje število agentov tajne politične službe na škotsko, toda doslej še niso mogli prijeti nobenega škotskega voditelja.

Slovo od nemških letalcev v Zagrebu

Zagreb, 16. maja s. Nemški letalci ki so se mudili od zasedbe Hrvaške dalje v Zagrebu, so danes zapustili prestolnico svobodne Hrvaške. Vrhovni poveljnik ustaniških sil general Kvaternik se je za slovo zahvalil nemškim letalcem za odlično sodelovanje v borbi za samostojnost Hrvaške ter je poklonil vsakemu simbolu častne darilo v spomin na njihovo bivanje v Zagrebu.

Poglavnik dr. Pavelić je imenoval nove prefekte za politično upravo na področju neodvisne Hrvaške. Listi podčrtavajo važnost dejstva, da je med novo imenovanimi prefekti tudi zastopnik nemške manjšine dr. Elicker, ki mu je poverjena politična uprava vukovarskega okrožja.

Po nalogu poglavnika dr. Pavelića se je v hrvaški prestolnici organiziralo društvo Rdečega križa, ki bo popolnoma samostojno.

Izhajati je začel nov dnevnik »Neodvisna hrvaška država«. Za njegovo prvo številko je napisal uvodni članek poglavnik sam pod naslovom »Neodvisna hrvaška država — kmečka država«.

Odhod bivšega jugoslov. poslaništva iz Bukarešte

Bukarešta, 16. maja rs. Bivši jugoslovanski poslanik v Bukarešti je včeraj s svojo družino zapustil Rumunijo. Odputoval je iz Konstanze v Carigrad, odkoder bo nadaljeval pot v Zedinjene države. Skupno s poslanikom je zapustilo Bukarešto tudi vse osebe bivšega poslaništva.

Predsednik bolgarskega sobranja odstopil

Sofija, 16. maja d. Predsednik sobranja Logofetov je sporazumno s sobranjem podal ostavko. O vzkrokih ni podal nikake izjave, marveč je zgolj naglasil, da se ostal še v bodoče poslanec v sobranju in sicer v taboru vladne večine ki temelji na politični pripadnosti k trojnemu paktu in ki je prepričana, da vodi samo taka politika Bolgarijo k zmagi.

Ko cveto v Prekmurju akacije...

Motorni vlak, ki vsak dan nekajkrat hiti skozi Prekmurje, se je ustavil.

— Muraszombat! ključ spretnosti in nekaj potnikov — kmetič, uradnikov in vojakov — izstopa.

Muraszombat — je napisano z velikimi črkami ime postaje na postajnem poslopiju. Spretnostni in železničarji, ki tekajo ob vlaku, govore madžarsko. Kostanji pred postajo cveto, s poslopja plapolja madžarska zastava.

Izpremenbe, ki so prišle, niso mogle zavreti prastarega toka soboškega življenja. Letos kakor lani čakajo množice ljudi s kočarjami, culami, potnimi listi in delovnimi pogodbami v žepih na vlak, da jih za nekaj vročih poletnih mesecev odpelje na tuj. Mladina poje letos prav tako kakor lani, le starejši so resni, mlajši, ko zadnjič gledajo skozi okna vagonov na soboške hiše, na to svojo zemljo, ki jo morajo vsako pomlad zapustiti, da se vrnejo šele pozno jeseni ali pozimi, ko ne bo nikjer nič več zelenja, nikjer nič več cvetja, ne sonca...

A vlak ni obrnjen proti zahodu, kakor lani, ne bo več ropotal proti Muri, skozi tih obmurske vasi tja proti Mariboru ali Ljubljani. Njegov cilj je Sombathely, in tam se bodo potni ljudje, ki sede stisnjeni v vlaku, razdelili po vsej Madžarski.

V Murski Soboti je življenje še vedno razgibano, kakor voda, ko vrže vanjo kamen, pa se dolgo ne more pomiriti. Ceste so polne madžarskega vojaštva, z državnih poslopij vise madžarske zastave, na križiščih stoji madžarski orožniki, s petelinjimi perjem na kapah. Pred delavskim domom in sreskim načelstvom čaka cela množica ljudi na propustnice — kmetje, ki bi radi šli na štajersko po konje, ki jih še niso dobili nazaj, po kolese ali po civilno obleko, ki so jo bili pustili na štajerskem, ko so bili vpoklicani, študentje, ki bi radi šli po obleko in po knjigah, ki jih imajo še v mestih, kjer so okupovali šole, uradniki, ki prosijo za dovoljenje, da se smejo izseliti v Ljubljano.

Tudi v trgovinah je ves dan živahen promet, dasi so že slabo založene, ker nekaj časa ni bilo nobenega dovoza. Dovoji pa imajo še sladkorja in ga, kakor pravijo, kupujejo po 12 dinarjev kilogram. Kave in čaja skoraj ne poznajo več, veliko pa je v zadnjem času povpraševanje po usnju za podplate, ki je že na karte.

Na vseh uradih so zaposleni še domačini, nekaj še seveda povsod tudi madžarskih uradnikov. S sreskega načelstva je daleč viden napis »Vartuk Testvérek« —

Pouk na šolah, ki so bile zaključene že aprila, se ni obnovil. Madžarski list, ki je kmalu po okupaciji pisal o razmerah v Prekmurju in Soboti, je izjavil, da si Soboti ni moglo zamisljati brez gimnazije. Upati je torej, da bo gimnazija ostala, vendar list predlaga, naj bi se madžarska literatura in zgodovina poučevali v madžarskem, vsi ostali predmeti pa v prekmurski slovenščini.

Okrožnega sodišča ni več, zato pa bo Murska Sobotica dobila večjo vojaško posadko. Namesto Sobotice bo poslej bolje uspevala Lendava s povečanim okrajem.

Ko se zmrzači in v hišah prižgejo luči, takrat zadoni iz kavarne, v kateri se zbirajo madžarski častniki, melanholična ciganska godba. Častniki prepevajo, kozarci se z žvenketom razbijajo ob zidu ali na tleh.

Vojaško pokopališče ob Bohinjskem jezeru

V glavnem nemškem dnevniku »Völkischer Beobachter« čitamo daljši članek o slovenski pomanjkljivosti pietete na Gorenskem. Naslov članka se glasi: »Vojaško pokopališče ob vzhodni Triglav obtožuje« Spominjamo se, da je pred petimi leti neki nemški novinar, prijatelj Slovencev, objavil obširen opis, kako je urejeno to pokopališče. Poročevalec dnevnika »Völkischer Beobachter« pa je poslal z Bleda naslednje poročilo:

Na vzhodnem bregu Bohinjskega jezera, biseru ob vzhodni Triglav, stoji kapela, kjer je vžidana marmorna plošča, posvečena junakom s Krna Krn in Kuk sta dve imeni, ki spominjata na ostre bitke v svetovni vojni, kjer je potočilo mnogo krvi. Obe gori, po katerih so se bitke imenovali, stojita v neposredni bližini Triglava, tako da je bilo mnogo tam padlih pokopanih ob Bohinjskem jezeru, kjer so jim avstrijski vojski uredili dostojno zadnje pokopališče. Središče tega vojaškega pokopališča, v katerega bližini kakih 100 m daleč na pobočju Bogatina leži drugo pokopališče, je bil spominski kamen, pod čigar nemški napis je bilo splošno dejstvo, da na Kranjskem prebivajo tudi Slovenci, vključno tudi slovensko posvetilo.

Poročevalce nadaljuje: Čudno luč meče na nestrpnost nekaterih slovenskih krogov

še nekaj dni in po vsem Prekmurju bodo začele odpirati cvetove akacije. Teda bo zrak poln sladkega, omamnega vonja. Od Doležljova do Lendave in do zadnjih vasi ob Radenci bo cvetelo sto in sto akacij in čebele bodo od jutra do noči nabirale po njih prvi letošnji med.

Cez Muro pri Petančju, v Veržeju in povsod, kjer so nekdo vozili brodi in kjer stoji mlina, se ves dan razvija živahen promet. Petanjski most leži v Muri, samo lok, ki so se bočili čez stranske rokave, so še ostali in še vedno nudijo imponantno sliko mostu, ki je bil najlepši, kar so jih kdaj zgradili v teh krajih. Zdj oskrbuje promet preprost brod, na katerem ves dan prevažajo zaboj petanjske slatine. Straža, na tej strani madžarska, na oni nemška, pregleduje propustnice, legitimacije in denarnice, pa tudi vsako drugo blago, ki ga nosijo ljudje z ene strani na drugo.

Zdj, pravi poročevalec K., so nemški soldati poskrbeli za grobove padlih tovarišev. Sveže zelenje krasi križe in je pleve odstranjen. Korošci, izmed katerih so mnogi bili v svetovni vojni, so stori vse, da uredijo junakom s Krna dostojno počivališče. Tudi slovenska tabla je odstranjena. Prvotni kamen bo postavljen na svoje mesto Mrliču, katerih spomin je hotela oskrbeti naukskana klica, bodo v čast dalje uživali svoje večno spanje. Poročevalec zaključuje z naslednjim posvetom: »Nemška so bila tla, na katerih so padli v borbi, slovenska naj bi bila postala. To da kakor napis, so tudi tla postala spet nemška in bodo nemška večno ostala, kakor tista kri, ki je bila zanje prelita.«

Prazne trgovine v Beogradu

Kakor na vsa druga bojišča, je bilo tudi na področju bivše Jugoslavije poslano večje število pripadnikov nemških »propagandnih kolon«, katerih naloga je, obveščati nemško javnost o delovanju nemške vojske in o vtihs v zasedenih krajih. Seveda je zlasti Beograd po svojem strašnem razrušenju privabil vrsto poročevalcev. Objavili smo že nekatere opise, v naslednjem pa naj povzamemo še nekaj podrobnosti iz poročila vojnega poročevalca Helmuta Crausa.

Po srbskih cestah se ni prijetno voziti, še posebno ne, odkar so oklopniki s svojimi gosenicami raztrgali ceste. Beograd nam je bil vsaj v toliko prijetno presenečenje, ker se je nekaj kilometrov pred mestom pričela vzorna asfaltna cesta, ki nam je prvič v vojni proti Jugoslaviji omogočila, da so nemška vozila lahko pravilno vozila. Blizu smo se Beogradu od severozapada, peljali smo se skozi Zemun, ki je največje beograjsko predmestje in kjer so stali oklopniki in avtomobili naše divizije. Od tod smo gledali Beograd, široko raztegnjen nad stočjem Save in Donave. To je mesto, ki takoj na prvi pogled preseneča, ker je moderno, tako moderno, da česa takega v Srbiji kar nismo pričakovali. To je močno nasprotje revnemu podeželju in mestecem, ki smo jih videli v deli. V lepi mestni podobi, ki se nam je nudila na drugem bregu Save, pa smo takoj uzrli velike luknje, ki so jih bombe nemških letalcev napravile v množico hiš.

Široki, šele pred nekaj leti dovršeni višči most je držal čez Savo. Bil je pri zemunskem bregu razstreljen, žalostna ruševina počiva v vodi. Nič bolje ni z železniškim mostom. Še vedno je težko priti z enega brega na drugega. Motorni čolni in ladje so sicer na razpolago, toda mnogi so tako razdejani, da jih je težko obnoviti. Peljem se torej čez Savo v preprostem čolnu. Čolnar je pristen Srb, v jopcu iz jagnječe kože, s šubaro na glavi, z opankami na nogah. Počas se plitvi čoln blizu drugemu bregu, kjer je toliko sledov nemških bomb. Skozi ruševine v pristaniški grem v središče mesta. Prizori so prav taki, kakršne smo doživeli v Varšavi in v marsikaterem severnem francoskem mestu. Ruševine nad ruševinami, da ni ulice, kjer bi ne bile nekatere hiše do teta

melja porušene. Le trudoma pridem po široki ulici dalje. Izločbe so zdrobljene, trgovine izropane. Pred trgovinami z živili stojijo nemške straže. Tudi druge trgovine, ki prodajajo življenjske potrebščine, so od Nemcev zastražene, pa saj že ni kaj več varovati. Kar je bilo količnik vredno, je izginilo. Pretežni del prebivalstva nima niti najpotrebnejših živil. Mnogi so v poplavi pobegnili, kjer so pač bili, in se v malih družah vračajo v copatah ali pa bos, da vidijo svoja bivša bivališča.

Nepopisno je bilo vse narobe in spet morajo Nemci vse obnovljati. Našli smo nemškega knjigarja v razdejani trgovini. Začel bo na novo. Pravi, da je bil Beograd osem dni popolnoma odrezan od sveta in v tem času je moral prestati težke udarce nemškega letalstva. Čoln me spet prenese na drugi breg, kjer se enkrat pogledam na beograjski veselem. Še stoji razstavna poslopja raznih narodov, toda vsa so narušena in opustošena. V nekaterih dvoranah so še slamnjače in razmetana vojaška oprava. Beograd je doživel težak udarec — presoja nemški vojni poročevalec — toda odgovornost ne zadene Nemcev, temveč mednarodne navijače, ki so menili, da bodo z vojno napravili kupčijo.

Dekleta na Hrvaškem so zdaj varna pred židi

V zvezi z naredbjo, da dekleta arijske krvi ne smejo služiti v židovskih hišah, je poverjenik Nacionalnih sindikatov g. Vekoslav Blažov izjavil uredniku »Novega lista« naslednje:

Vprašanje hišnih pomočnic, zaposlenih pri židih, kakor tudi sploh vprašanje ženske delovne moči, zapostavljene v židovskih podjetjih, je mnogo globlje, kakor se to na prvi pogled zdi. Nepobitno je dejstvo, da je poulična pokvarjenost v največji meri

posledica ravnanja židov v njihovih podjetjih, kakor tudi v njihovih družinah s svojimi uslužbenkami. Obstaja cela vrsta primerov, ki dokazujejo, da je na tisoče deklet moralo žrtvovati svojo čast, če so hotele dobiti nameščenje pri židih ali v njihovih podjetjih. Vsi, ki že leta in leta delamo med delavstvom in prihajamo z njimi v stik, smo imeli priliko slišati stvari, nad katerimi se mora vsak človek zgroziti. V Zagrebu je polno židovskih podjetij, kjer so njihovi lastniki izkoriščali ne samo delovno moč, ampak tudi čast in poštenje svojih nameščenk. Pred leti je bilo vložnih pri oblastvih več prijav o zlorabljanju deklet po židih, toda slednji so našli vedno pot in način, da so vse te prijave romale v koš. Nešteto je primerov, da so imeli v židovskih družinah v službi dekleta samo zato, da so se sinovi teh družin ubranili nevarnosti ulice.

S prepovedjo, da arijske dekleta ne smejo služiti v židovskih hišah, je bil donešen velik prispevek k naši družbeni morali. Največji del zagrebške prostitucije ima svoj začetek v židovskih hišah. Mnoga dekleta z dežele, ki so prišla v židovske hiše v službo, so morala čisto od tam naravnost na cesto. Židje so pogosto menjali služinčad. Redki so primeri, da bi dekle ostalo več let v židovski hiši in največja redkost je najti v židovski rodbini hišno pomočnico, ki je stara nad 45 let.

Navedena dejstva upravičujejo stroge ukrepe, ki so bili izdani proti židom, ker ti ljudje niso samo materialno izkoriščali svojih uslužbenec, ampak so jim tudi moralno vtisnili svoj znak degeneracije. Žide je treba ločiti od hrvaškega ljudstva in jih vrniti v posebne okraje, kakršen način življenja jim je odrejen z zgodovino in po njihovi naravi.

Sanatorij za jetiče — hlev. Pred leti je bil na vzvišenem položaju zdravega slavonskega mesta Voćina zgrajen sanatorij za jetiče bolnike. Sanatorij je s pomočjo države zgradila bivša osješka oblast. Stroški so znašali milijon din. Zgrajenih je bilo nekaj ločenih manjših zgradb, kuhinje s kopalnicami in električna centrala. Zdravilišče pa ni bilo izročeno svojemu namenu, prehajalo je iz rok v roke in stalno propadalo. Tam, kjer bi morala biti ambulanta sanatorija, je bil do nedavna hlev nekega kmeta iz Voćina. Ostale zgradbe so tudi v obupnem stanju, šele pobite, vrata odčena in vodovodna napeljava uničena.

Za plavalce pride čas

V pričakovanju pestre sezone z obnovo tekem za Jadranski pokal

Skoraj izneverili so se letos oni trije ledeni patroni z moko Zofijo vred starim tradicijam in kar naenkrat je začelo toplo prigravati spomladansko sonce kakor prej nekoč. Dolga zima in burna pomlad sta vzeli slovo in zdaj se bomo menda kmalu lahko le nekoliko obrnili proti solncu in potem v kratkem morda tudi izročili prijetni kopeji na prostem.

Na letošnje kopanje in plavalno sezono vsaj dozdaj resda nismo utegnili pomisliti. Bilo je drugega važnejšega preveč, saj so nedavni zgodovinski dnevi začrtali globoko sled v vsako naše nehanje. Ko se poglavito oziramo za vsakdanjim, nam prihaja na misel tudi kopanje in plavanje, glede katerega bo letos poleti — tako kažejo dogodki — precej sprememb, da celo precej obšutnih. Toda ljudje so iznajdljivi in gotovo se bodo — kolikor in kakor bo pač mogoče — spet vrnili k starim navadam ter si — če bo le šlo — privoščili tudi nekaj odmora ob vodi in na zraku.

Ko premišljamo o letošnjih priložnostih za kopanje, se nam zdi posebno dragocena krasna naprava SK Ilirije, ono kopališče sredi mesta, ki bo moralo letos nadomestiti marsikateri izlet na Savo ali Soro. Kakor slišimo, je kopališča uprava že marljivo na delu, da bodo vse naprave čimprej pripravljene, tako, da je ob ugodnem vremenu računati s skorajšnjo otvoritvijo.

Mimo tega pa je to kopališče tudi zibelka slovenskega plavalnega sporta, v tem bazenu so zrastle vsi oni številni praviki in vpravilniki, ki so Ljubljani in Slovencem priborili mnoge sportne lovorike in sloves močnega plavalnega središča. Ilirjanska plavalna sekcija, ki ji je lani madžarski trener Köstner postavil nove krepke temelje, je že vsa zbrana. V vrstah belo-zelenih mojstrov v vodi bo zdaj plaval — tako pravijo — tudi še Branko

Pomlad v Macedoniji

Dr. Irmgard Müller opisuje v dunajskem dnevniku svoje vtise iz južnih krajev. Ob cestah se leže neme priče vojne, čelade, prevrtni tovorni avtomobili, deli topov in granate. Marsikod ne gre dalje, preden se ne odstranijo ovire ali preden niso položeni tramovi čez zevajoče luknje. Pot se vije čez prelaze, potem pada v pestrh zavojih in se spet na novo vzpenja. Po travnikih cveto trobentice in druge cvetice. Pomlad v Macedoniji... Pastirji pasu bivoje kakor po navadi, bosonoge ženske jašejo na osličkih. Vojna v Macedoniji je končana, ko so se ti ljudje komaj prav zavedli, kaj se je zgodilo. Macedonija lahko spet čustvuje z bolgarsko.

Hiše v Skoplju so okrašene z nemškimi in bolgarskimi zastavami. Ko gledam to mesto s hriba, pravi poročevalec, me spominja po svoji legi na obeh straneh Vardarja bežna na Budimpešto. Tu kakor tam se raztezajo široki stari mostovi čez reko in tudi tu je okolica gorata in tvori pestro, slikovito ozadje. Če pa greš po skopljanskih ulicah in cestah in približe pogledaš, seveda takoj zbledi prva primera. Tu ni sijaja in zanosa prestolnice od Donavi. Tu je vse nekam pozabljeno, zapuščeno in zapuščeno. Zdj ima mesto bolgarskega župana in bolgarsko upravo. Tudi radijska postaja je bolgarska. Na Veliko noč so po cerkvah prvič imeli cerkevna opravila v bolgarskem.

Se še sučejo pogovori prebivalstva okrog zadnjih dogodkov. Macedonci se odlikujejo s ostrim mišljenjem, da je tuje vedno presenečenje, ko čuje, kako spravljajo dogodke zadnjih tednov v veliko zgodovinsko zvezo. Tu pozna vsak do podrobnosti zgodovino Macedonije, ki se zdi zapadnemu Evropecu zapletena. Dr. Irmgard Müller pravi, da je bila Macedonija vedno naseljena od Bolgarov. Po berlinskem kongresu je bil del Bolgarije odstopljen Rumuniji, drugi del pa Srbiji, med tem ko je vsa Macedonija z nekaterimi drugimi bolgarskimi področji spet prišla pod turško oblast. Od takrat se javlja macedonski pokret. Na koncu balkanske vojne je bila Macedonija razdeljena med Grčijo in Srbijo, le del je pripadal Bolgariji. Mirovna pogodba po svetovni vojni je to stanje potrdila. Toda zdaj je tudi ta pogodba razveljavljena in Bolgari imajo svojo državo od Crnega morja do Ohrida.

S poti v Zagreb

S slovenskih gričev smo stopili v novo hrvaško državo, piše Orio Vergani v »Corriere della Sera«. Železniški promet v Zagrebu se razvija še v znamenju vojne, čeprav je končana in ki tu ni bila krvava. Z vlak se prevažajo čete, vse je na delu, da se zopet spravi v red železniški material, kajti tu pa tam je porušen kak most in je treba prestopati. Težko se izve za odhod vlakov, še težje pa za prihod. Zdj pa zdaj je odhod vlakov, redki vlaki se ustavijo, da napravijo pot nekemu vojnemu ustroju ki se demobilizira. Zato je direktni promet med Slovenijo in Hrvaško omejen na najnujnejše. Hitro potekajo dnevi evropske zgodovine. Če mora krontist priti g. tovega dne in ob določeni uri v Zagreb se mu zgodi, da ne dobi prenočišča in mora biti srečen, ako prejme noč na naslanjaju v veži kakoga hotela. Če se mu mudi, mora najti avto in ko ga najde, mora dobiti zanj propustnico. Ko je vse to dobil, si mora preskrbeti bencin.

Vseh teh neugodnih težav nihče ne čita z obraza kronista, ko zleze iz avta na zagrebškem osrednjem trgu. Še kronist sam si jih ne spomni več. Tožko novih vtisov prežene spomin na razne urade dveh vojsk, ki so si razdelile zasedbo Jugoslavije, spomin na dolgo vrsto ljudi, ki so čakali na potna dovoljenja in na obvestila, da morejo po končani vojni poplavi vsaj nekoliko urediti svoje lastne zadeve.

Zdj smo v Zagrebu. Prevozili smo kakih osemdeset kilometrov nove države, videli smo njena prva rodovitna polja, kjer delajo cela krda kmetov. Znakov vojne je malo. Kako žrelo, ki so ga odprle letalske bombe na krajih, kjer so letalci opazili zbiranje čet. Slovenski sofer, ki je že večkrat prevozil to pot, nam jih pokaže ob cesti. Tri ali štiri. Po vasih srečamo prve prapore hrvaške vojske s starimi jugoslovanskimi navisi, toda s hrvaškimi trakovi.

Dopisnik opisuje vrvenje na lici, raznolikost hišnega sloga ob njej in zaključuje svoje vtise z ugotovitvijo, da je hrvaška neodvisnost postala resnično dejstvo. Hrvaška prestolnica živi v srečnem ozračju nove zgodovine.

Iz italijanske zgodovine:

Napoleon v Italiji

Francoska revolucija in strah pred tem, da bi revolucionarna načela utegnili preplaviti italijanske države, sta zavrila vsi obnoviteljsko delavnost italijanskih vladarjev. Spet je zagospodovala reakcija. Toda napredne ideje so zmagovalne med vedno večjim številom državljanzov, ki so se tu in tam združevali v jakobinske klube in se polikovali v revolucionarnih pokretih. Zveza sardeskega kralja Viktorja Amadeja III. z Avstrijo je slednje poslala Franciji za pretezo, da je lahko vpada na italijanski polotok. In tako se je pričelo francosko gospodstvo, ki je trajalo v Italiji celih 20 let (1796 do 1815).

Leta 1796. je prišel Napoleon prvič v Italijo, v domovino svojih dedov. Po celi vrsti sijajnih zmag je zaželel njegov strateški genij. Z odličnim rušenjem starih držav, z izpreminjanjem oblasti in odpravo tradicij, ki so nasprotovale italijanskemu zedinjenju, je zadal dotedanjim režimom usodni udarec. Na kongresu v Reggiju (Emiliji) januarja 1797 je bila slavna razveljavljena italijanska republika, ki si je za zastavo izbrala tricoloro. Bonaparte je v posebnem sporočilu orisal načrt italijanskega preroda, pozivajoč k skrbi za vojaški red in orožje. Sam je pač najbolje vedel, da je prvi pogoj za ponovno vstajenje italijanskega naroda ta, da spet dobi orožje. Italijanski narod je komaj čakal, da bo spet vpoklican v vojsko, zato je Napoleonov poziv našel v Italiji navdušen

odmev. Cisapdanska republika je takoj sestavila legijo, kakor pozneje ostale republike. Nemčija, Španija in Rusija so morale prav občutno spoznati vojaško vrednost takratnih Italijanov, ki jih je Napoleon brez obotavljanja prišel med najboljše vojske na svetu.

Rušenje starih absolutističnih državnih tvorb je spremljalo vedno bolj napredujoče gibanje, da se združijo dežele, ki so bile dolga leta ločene in pogosto izkoriščane za medsebojne razprtije. To je bil prvi podnet k italijanskemu zedinjenju. In to vprašanje je bilo zmagovalno rešeno naslednje leto, ko se je Italija res zedinila. Cisapdinski republiki sta v letu 1797. sledili ligurska in beneška republika. Tako se je torej končala tudi slava beneških dožev. Stara beneška republika je umrla za onemoglostjo, ko je bila že brez vojaške moči in brez političnega ugleda. Zato se je zgrudila ob prvem sunku brez odpora. Oktobra 1797 je Napoleon proglasil cisapdinsko republiko, ki je združila nekdanjo avstrijsko Lombardijo z nekdanjo beneško Lombardijo, modensko vojvodino, štiri legacije (Bolonjo, Raveno, Imolo in Ferrara) ter Veltin, ki se je ločil od švicarskega kantona Graubündna. Po zlomu posvetne moči papežev leta 1798. je nastala rimska republika, medtem ko je Piemont, bombardiran od vseh strani z revolucionarno propagando, slednjič padel v oblast Francozov. Januarja in marca 1799 sta se

razcveteli še partenopejska in ligurska republika. S tem je bila prejšnja Italija docela zbrisana z zemljevida.

Ko se je Napoleon mudil v Egiptu se je zdelo, da so bili vsi ti veliki ukrepi pljuski v vodo. Toda komaj so se Napoleonove legije znova pokazale na italijanskih tleh in so pri Marengu zdrobile nazadnjaške sile, se je preporod obnovil, tokrat pa z namenom, da se del italijanskega polotoka naveže neposredno na Francijo, med tem ko naj ostane drugi del prikljenjen na Francijo z nekakšno personalno unijo. Italijanska republika — to je bilo srečno izbrano in navdušeno sprejeto ime — je bila leta 1802. proglašena na ljudskem zborovanju v Lyonu pod Napoleonovim predsedstvom in pod predprijetostjo lombardskega plemiča Melzija d'Erila. Zdj pa je morala biti nadomeščena z italijanskim kraljestvom, ki je vključilo vase še Benetice (1805). Trident (1809) in še nekatere manjše dele. Obenem so bili Piemont, Parma, Genova, Toskana, Laci in del Umbrije zvezani neposredno s francoskim cesarstvom. V južni Italiji pa je nastalo neapeljsko kraljestvo, kateremu je bil do 1808 na čelu Jožef Bonaparte, nato pa Joahim Murat.

Takšno je bilo stanje v Italiji leta 1810, ko je po Schönbrunnskem miru dosegla napoleonska ureditev Italije svoj višek in sta ostali žarišče odpora le še Sicilija in Sardinija. Prva je bila pribeljšala neapeljskih Bourboncev, na Sardiniji pa so našli zavetje Savojsci, obojni podprti od angleške mornarice. Nagli zaton Napoleonove svetle zvezde je potegnili tudi Italijo za seboj.

Nazadnjaške sile, o katerih je bila splošna sodba, da jih je val Napoleonovih moči dokončno odpravil, so dvignile glavo drzneje kakor kdajkoli prej. Na dunajskem kongresu (od novembra 1814 do junija 1815) je bilo slovesno razglašeno — in to še celo na pobudo francoskega poslanca, ki je svojo lastno diplomatsko igro zveval s kongresom — zmagovalje legitimističnega načela. In tako sta Evropa in Italija spet bili priča žalostne igre, ko so se stare politične tvorbe iznova dvigale iz prahu. Gledali sta, kako se vračajo prejšnji vladarji in obe sta iznova otrpeli, kakor sta bili otrpli pred letom 1796. V Italiji se je to oblikovalo takole: po dunajskem kongresu sta Lombardija in Benetke ustanovili lombardsko-beneško kraljestvo pod Avstrijo. Kraljevina Sardinija se je povečala za Ligurijo, je pa na korist Franciji izgubila nekatere dele Savojskega. Vojvodina Modena in Massa-Carrara sta pripadli avstrijski veji d'Este pod vodstvom Franca IV. in Marije Beatrice. Parnska vojvodina je bila izročena Napoleonovi ženi Mariji Luiziji s pridržkom, da pripade po njeni smrti spet Bourboncem, katerim je zaenkrat bila dodeljena Lucca. Velika vojvodina Toscana, ki je bila povečana za prezidialno državo in piombinsko kneževino, je spet prišla pod oblast Lotaringijcev, in sicer pod Ferdinanda III. Cerkevna država je bila — izvenzemski gospodstva onkraj Alp — popolnoma obnovljena pod papežem Pijem VII. Prav tako sta se Neapelj in Sicilija neokrnjena vrnila pod oblast Bourbonca Ferdinanda IV. Razdelitev je bila torej enaka oni iz leta 1796. izvenzemski tri republike: Benetke, Genova in Lucca. V

socialnem pogledu se je visoka gosposka prizadevala, da obnovi stara načela in stare oblike vladavine. Kratkot: vsa prizadevanja so šla za tem, da se vsa doba potisne za 20 let nazaj, kakor da se v tem razdobju ni prav nič zgodilo.

Toda Napoleonovi uspehi in izkušnje iz njegove dobe niso bili zaman. Po globoko segajočih prevratih in obnavah, ki jih je sprožila francoska oblast, je italijanski narod le še pridobil nove življenjske sokoze in se je narodna zavest le še bolj razplamtel. Ustanovitev italijanskega kraljestva, odprava carinskih mej, z Napoleonovim zakonom uvedena nova pravica, dalje odprava posebnih pravic različnih kast in celotni veliki socialni prerod — vse to so bile pridobitve, na katerih sta se lahko razvijala probrnja in napredek polotoka, saj so se za vse to Ital že v prejšnjem stoletju kazala ugodna znamenja. Posebno značilno je bilo za silo takratnih političnih valovjanj dejstvo, da je bila množica močno zadovoljna z novotarijami Napoleonovega režima. Zdj, ko je spet prišlo nazadnjaštvo, so množice še bolj stremele po popolni neodvisnosti in svobodi. Zato je bila gladka vrnitev v preteklost kratko in malo nemogoča. Najsi se je izrazilo tuje gospostvo vgnedilo v dveh najbolj važnih in največjih pokrajinah Italije, s čemer je dejansko obvladovala vse polotok, se vendar ni dala več zavrti probrnja, ki je stremela po popolnem narodnem vstajenju. Izbrana manjšina je pričela nastopati opozicijsko proti vladam nove reakcionarne dobe in ta opozicija je bila močna glaslica k delu za vstajenje Italije.

Pri glavobolu? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1936

Transfuzije s kruno plazmo

V Ameriki razpravljajo mnogo o novem načinu prenašanja krvi. Po tem načinu ne prenašajo vse krvi, temveč le njeno plazmo, to je tisti del krvi, ki nam ostane, če odstranimo rdeča in bela krvna telesa. V tem ostanku so beljakovine in važne zaščitne snovi.

Nova metoda ima

dve važni prednosti

pred staro. Predvsem se krvna plazma drži izredno dolgo, ne da bi se pokvarila, tako da odpadejo dotedanje »krvne konzerve«, ki se tudi v ugodnih okoliščinah niso držale več kakor nekoliko tednov.

Druga velika prednost je ta, da ni nujno potrebno uporabljati plazmo v zvezi s kakšno krvno skupino. Kakor znano, ni vsa človeška kri enaka, temveč je ljudi po nekaterih lastnostih njihove krvi ločiti v

štiri skupine,

ki jih označujejo kot »O«, »A«, »B« in »AB«. Če bi v človeka krvne skupine A prenesli na primer kri iz človeka krvne skupine B, bi bila posledica težka telesna škoda. Pred vsako krvno transfuzijo je bilo treba zato natančno preiskati krvno skupino prejemnika, in seveda mora biti znana tudi krvna skupina darovalca.

Sicer pa moramo pripomniti tekoči, da tudi novi način transfuzije ni edino zveličaven. Je cela vrsta bolezni, ki zahtevajo vsaj za sedaj še vedno transfuzijo po starem načinu.

V drugih primerih pa zadostuje prenos plazme popolnoma. V to vrsto spadajo tudi vse vrste vojnih poškodb, kjer je pogosto potrebno nadomestiti izgubljeno kri čim hitreje s podobno snovjo. V Ameriki izdelujejo sedaj plazmo za zalogo. Samo v New

Yorku se je v kratkem času ponudilo 6000 darovalcev, ki so prostovoljno dali vsak po pol litra krvi,

da se iz nje izdela plazma. To plazmo bodo uporabljali deloma za ameriške potrebe, deloma pa jo bo Rdeči križ dal na razpolago vojaškim se državam.

Samo ob sebi je umevno, da kri darovalcev najprej skrbno preiščejo, kajti uporabna je le popolnoma zdrava kri. Plazma se v posodah sama loči od rdečih in belih krvnih teles, ki se susedajo, da ostane nad njimi

prozorna, svetla tekočina.

To ločitev pospešujejo s centrifugiranjem. Pri tem morajo skrbno paziti, da se tekočina ne okuži s kakšnimi klicami, kajti tedaj bi se kmalu pokvarila. Napolnijo jo v steklenice in jo potem tako razpošiljajo. Ker se plazma lahko drži čela leta, je mogoča tudi štednja z darovalci krvi.

V najnovijem času delajo poskuse, da bi plazmo hranili

v obliki praška,

ki bi se dal ob uporabi z vodo in soljo spreminjati spet v tekočino. Prašek je seveda še lažje hraniti, ker zavzema malo prostora in je še trpežnejši. Poskusi še niso zaključeni, vendar obetajo že danes popoln uspeh.

Un campione richiamato — šampion vojak

L'ex campione pugilista tedesco Max Schmelling, ora membro del Corpo paracadutisti — Bivši nemški boksarski prvak Max Schmelling pripada sedaj padalskemu zboru

Pompieri di Londra Londonski gasilci

In lotta contro un incendio causato dalle bombe — V boju proti požaru, ki so ga povzročile bombe

Marinai italiani — Italijanski mornarji

manovranti un cannone antiaereo — strežijo protiletalskemu topu

Konec slavne krave

Elsie, popularna krava, ki je tri leta potovala od mesta do mesta v Ameriki in sodelovala na vseh mogočih propagandnih prireditvah, ki naj bi ameriško ljudstvo vrnila sladkostim kmečkemu življenju, je postala žrtev avtomobilske nesreče. Končala je, ko so jo iz njenega hleva v Plainsboroju v New Jersey vozili v New York.

Elsie je bila lepota med kravami, vzor umne reje. Prvič so jo v posebni ogradi razkazovali na newyorški svetovni razstavi; milijoni ljudi so jo tam občudovali, božali in fotografirali. Potem je šla potprezljivo skozi salone velikih hotelov, preko odrov in po filmskih ateljih. Nekega dne je več nego dve uri potprezljivo prežvekovala v veliki dvorani restorana Roosevelt v New Yorku, kjer ji je neki odbor za poljedelsko propagando priredil častni sprejem. Mem tem ko je sama prežvekovala, so drugi povabljeni vneto praznili kozarce — in lahko izdamo, da ti kozarci niso bili od mleka polni. Bila je potem gost

društva izdajatelj listov na banketu, ki se je vršil v prostoru hotelu Waldorf — Astoria. In tako bi lahko našli še nešteto vilne postaje njene slave. Lansko poletje je defilirala celo s sedmim newyorškim polkom na Madison Squareu, a potem je več mesecev prebivala v Hollywoodu, kjer so je smatrali za dva filma. Ko se je vrnila v New York, je morala nastopiti pred mikrofonom in je milijone poslušalcev navdušila s prepričljivim nagovorom na podlagi mukanja.

Komaj se je v Plainsboroju malo odpohala od napornih potovanj in nastopov, že bi se morala spet pojaviti na odru nekega broadwayskega gledališča. Toda tja ni več prispela, nesrečni avtomobil ji je preseknil življenjsko pot. Po radiu so priklicali številne veterinarje, da bi ji pomagali, a na žalost ni bilo več pomoči. Nje stalni spremljevalec, novinar Charlie Bayer, je prejel iz vseh delov Zedinjenih držav na tisoče sožalnih brzojavk.

Italijanstvo Malte

Po iniciativi Kr. Ustanove za zgodovino Malte, kateri predseduje akademik Ercole, in Malteškega akcijskega odbora je bila te dni v neki rimski palači odprta razstava dokumentov, knjig, dragocenih starin in ilustrativnega materiala o neoporečnem italijanstvu otoka Malte.

Razstava nudi v desetih prostorih popoln pregled malteške zgodovine in življenja. Vsi razstavljeni predmeti dokazujejo italijanski značaj otoka. Od starih dokumentov do ene izmed zadnjih številnih dnevnika »Malta«, ki je skozi 58 let branil italijanstvo otokaške prebivalstva, vidi obiskovalec zgovorne dokaze italijanstva na otoku.

V zadnji dvorani so razstavljene slike velikih malteških pariotov skupno z dokumenti o ljudski vstaji 7. junija 1919. Tam je tudi kopija spominske plošče, ki je bila pred leti vžigana v hišo Fortunata Mizija, katero pa so angleška oblastva odstranila. Druga kopija iz mramorja pa čaka v Firenzi na dan osvoboditve, ko jo bodo postavili na mesto, kjer je bila vžigana prvotna spominska plošča.

Spopad med policijami

V šanghajski mednarodni koncesiji je prišlo do spopada med policijo nankinške vlade in mednarodno policijo. V tem spopadu so bili ubiti neki seržant in osem ameriških strelcev. Krivavi dogodek se je pripetil, ko je mednarodna policija hotela izvršiti preiskavo v avtomobilu, v katerem se je vozila žena načelnika nankinške policije. Priteklo je šestnajst nankinških policistov, da preprečijo to preiskavo in mednarodna policija jih je hotela aretirati. Postavili so se ji v bran in med streljanjem, ki je sledilo, so bili ranjeni tudi žena nankinškega policijskega vodje, dva nankinška policista, neki Kitajec in pet drugih oseb. Intervinirali so pozneje ameriški mornariški strelci in napravili red.

DROBNE ZANIMIVOSTI

Da sta bik in puran tako nenaklonjena rdeči barvi, ne gre na račun kakšnega estetskega občutka, temveč je vzrok v tem, da ju rdeča barva spominja podzvestno

na nekaj zelo sovražnega v starodavnih dobah. Bik in puran sta imela nekoč »rdečo« žival kot glavno sovražnico, in sicer gre v prvem primeru za tigra, v drugem za lisico.

V Virginiji rase barvilni koren po imenu lahnantes, ki ga črni prejši lahko brez vsake škode žro, dočim beli prejši od njega poginejo.

Letalo na parni pogon

Dva ameriška inženjerja sta pred kratkim zgradila nov tip letala, ki ga žene namesto običajnega motorja parna turbina. Ta turbina deluje tako tiho, da se je mogel pilot na poskusnem poletu iz višine 80 m pomeniti baje z ljudmi na tleh. Ta trditve je morda pretirana, verjetnejša pa je druga trditev, da turbina v veliki višini, kjer je zrak zelo redek, ne izgublja svoje sile, kakor se to dogaja z bencinskimi motorji.

A NEKDOTE

Bunsen, sodekriteljske spektralne analize, je bil v družbi pogostoma zelo raztresen. Nekeč je njegova sosedba ob mizi obžalovala, da ji ni bilo dano imeti otrok. »Ali je imela vaša mati otroke?« je vprašal Bunsen, ne da bi prav pomislil. Ko ga je začuden mlak sosed opozoril, da je ustrelil kozla, se je hitro »popravil« s stavkom: »Nu, bilo bi vendar mogoče, da je nedostojanje otrok v vaši družini podedovano!«

VSAK DAN ENA

»Kaj, vi hočete mojo hčer za ženo?«
»Tako je, gospod. Rekla mi je, da bi lahko poleg nje zdržalva še mene...«
(Judge)

Kako učkaš sto let

Kolikor je stoletnikov, toliko je, kakor kaže, tudi pripomočkov, da dosežeš njihovo starost. Tu je n. pr. nekdo, ki je v svojem stoletnem življenju pil samo mleko ali sok pomaranč in ki pripisuje svoje dolgo življenje dejstvu, da ni nikoli spril niti kapljice alkohola vase. A znani so tudi primeri številnih pivcev, ki so učkali! Metuzalemova leta! Tako vemo za lorenškega kirurga Politmana, ki je učkalk, kakor pravijo, 140 let in je še na dan pred svojo smrtjo operiral svoji ženi rakasto tvorbo. Ta mož ni bil od svojega 25. leta dalje ba- je niti en dan trezen.

Neka Elizabeta Durieuxova je popila vsak dan do štirideset skodel kav in je živela isto tako 140 let. Skoraj vsi možje ki so dosegli izredno visoko starost, so bili poročeni, mnogi celo po večkrat. Tako se je preselavl Francoz de Longueville, ki je živel 110 let in se je v svojem 99. letu deseti poročil, dve leti pozneje pa je postal

— oče. Pripadniki samčevstva pa spet navajajo katoliške duhovnike, ki žive v celibatu in učkajo povprečno zelo visoko starost. So stoletniki, ki so živeli vedno kot vegetarijanci in nosili volneno spodnjo obleko, drugi smatrajo spet meso za najbolj zdravo hrano, ki jamči za dolgo življenje. Nekateri se izogibajo alkohola in nikotina, drugi smatrajo oboje za izrazita podaljševalca življenja. Eni pridno telovadijo in si utrjujejo mišice, drugi smatrajo spet za bavno štivo za bolj zdravo nego telesno gibanje. Ta stoletnik je vse življenje zgodaj vstal, drugi smatra nemoteno dopoldansko spanje za najboljši pripomoček proti kratkemu življenju. Neki nagrobnik dvomno originalen recept za dolgo življenje iz dobe rimskih cesarjev navaja ne- nje. Mož, ki so njegovi ostanki ležali pod tem nagrobnikom, je pripisoval svoje 115-letno življenje temu, da se je stalno izpostavljal dihu mladih deklet.

Kaj so si želeli 1. 1813.

Čprav si ljudje v splošnem v vseh časih želijo približno iste lepe stvari, so vendar mnoge različice, v katerih se zrcali duh časa. Star »Priročnik za družabne zabave« iz 1. 1813 vsebuje do go vrsto vprašalnih iger, kakršne so bile v istem času v družbah zelo priljubljene. Tako naletimo tu na odgovore k vprašanjem, kakor: »Kje si želite prebiti ta dan?«, »Kaj je vaš konjček?« itd. Najzanimivejše odgovore dobimo na vprašanje: »Kaj je vaša najljubša želja?«

Iz teh odgovorov vzemo, da so si ljudje 1813. želeli takšne stvari: najlepšega je- halnega konja v mestu; potovanja v Italijo, da bi si osledili lenote starega veka; preživetje ene poletje v Švici; poročiti se z osebo, »ki si je osvojila njih srce«; »da

bi lahko sestavl nov zakonik po naravi in svojih željah«; »da bi se moja vinska steklenica nikoli ne izpraznila«; »da bi med vsemi znanjimi plesali najbolje«; »da bi vedela za vsa ljubezenska razmerja v mestu«; »da bi znal vse evropske jezike«; da bi vse odvetnike in zdravnike upokojili«; »da bi našel zlatnik vsakokrat, kadar bi segel v predal«; »da bi učkalk sto let v polnem zdravju«; »da bi znal iz majhnih kamnov delati zlato«; »da bi se na svetu poljubila pravičnost in mir«; »da bi imela vse modne novosti kot prva«; »da bi včasih lahko pogledala za zagrinjalo prihodnosti« itd. itd. Pred sto tridesetimi leti se ljudje res niso dosti razlikovali od današnjih ljudi.

Zel za belo kožo

Na otoku Haiti, kjer je v ostalem mnogo črncev, žvečijo mnogi mladeniči in posebno še mladenke čudežno travo v upanju, da jim bo koža postala bela kakor marmor. To travo, ki so jo poznali pod imenom »rosy«, je spravlil v slavo star nadušljivec, ki mu je bil nekdo svetoval, naj jo žveči, da se reši svoje naduhe. To zdravilo pa ni nič zaleglo, vsaj ne tako, kakor je pričakoval stari mož. Naduha je ostala, toda čez nekaj časa je starec po vsem telesu čutil neznošen srbež in obenem je ugotovil, da mu postaja koža čedalje bolj bela. Ta učinek je zbudil seveda obče presenečenje in od tistega časa nabirajo čudežno travo na debelo. Podjetni ljudje jo prodajajo marsikod po silnih cenah. Pripomniti je treba, da se je čudež z no zgodil doslej samo nad stari nadušljivcem, nihče drug ni postal od nje bolj bel, kakor je bil prej — navzlic tem pa se ljudje, ki jim je do bele kože, ne vdao.

Prodajalec rib — požigalec

Z veliko previdnostjo se je bližala te dni vojaška patrula kraju, kjer so bili iz- sledili požigalca iz Balste na švedskem. Vojaki so vedeli, da je mož v svojem obupu sposoben vsega, zato so se mu bližali s puškami v rokah. Ko so dospeli do

nizke kolibe, ki si jo je bil zgradil iz bo- rovih vej, pa so ugotovili, da je bila pre- vidnost odveč. Iz listja jih je gledal pre- strašen in upadel obraz; ko so ga pozvali, naj stopi ven, možak ni mogel slediti po- velju, ker je bil popolnoma izčrpan. Že dalj časa ni bil namreč ničesar zaužil in si ni upal zakuriti, ker se je bal, da bi ga dim ne izdal. Na policiji je izpovedal, da se je hotel s požiganjem maščevati nad družbo, ker ga je bila zavrnila. Ta »družba« je obstajala prav za prav iz ene same ženske, v katero se je bil zaljubil, s katero je nekaj časa živel in ji prinašal ves izkupilek od prodaje rib, čeprav je imel ženo in otroke. Nekega dne pa ni ho- tela ljubavnica ničesar več vedeti o njem. Tedaj je sklenil, da bo zažgal vso vas. Pre- cej hiš je zgorelo, dokler ni padel končno pravici v roke. Njegova žena je izjavila, da ga noče braniti in naj storijo z njim, kar hočejo. Žene iz Balste pa so priredile de- monstracijo pod okni njegove ljubavnice in vpile: »Zavoljo tebe nas je sram, da smo ženske!«

Morala in tobak

V Salt Lake Cityju, mestu Mormoncev, si lahko kupiš tobaka, kolikor hočeš, toda tobakarnam je prepovedano razstavljati v izločenih oknih smotke in cigarete. Ta čudna prepoved izvira iz starih časov in pravi, da je prodaja tobaknih izdelkov pač svobodna, toda njih razstavljanje so ne sklada z — moralo...

Kulturni pregled

Razgovor nad mestom

V razgibanih vojnih dneh, ko se je zde- lo, da je propadlo vse, kar je dajalo neki človeški generaciji življenjski smoter in smisel, sta se sestala dva stara prijatelja. Sedela sta pri oknu kavarne v desetem nadstropju, s pogledom na stari grad, ki kraljuje nad »belim mestom« kakor ka- menita priča minljivosti vsega človeškega, priliva in odliva rodov, osebnih in obič- usod, priča časa, ki neugnanu požira do- bro in slabo, smeh in solze, veličino in podlost. Nad grajskim stolpom so krožili beli oblaki, prva pomlad je dihala čez oze- lenelo ravan za mestom in nekje so že cvele črešnje. Prijatelj sta nekaj časa molče strelala preko mestnih streh in se včasih ozrla skozi nasprotna velika okna na sever, kjer so v večni ravnodušnosti prirode bleščale gore, kakor so ob tem času bleščale pred tisočletjem in kakor bodo zatrdno bleščale čez tisoč let. Ko sta se prijatelja, ki si nista imela nič več po- vedati o dnevnih dogodkih, naveličala ne- mega beganja misli po svetlem, a brezčut- nem zračnem prostoru, sta se spustila v razgovor. V razgovor, ki je bil čisto nesod-oben in vendar je za vsako besedo stala splošna bojazen tistih dni; stala so čustva brodolomcev, ki so izgubili trdna tla, razo- čaranja ljudi, ki so se nenadno vdrzili iz sanj v neprijazno, zamegljeno, trpko re- šničnost.

Prijatelj je segel po knjigi, ki jo je bil njegov tovariš prinesel s seboj in položil na kavarniško mizo. Odprl je vezano knji- go, ki se ji je poznalo, da po nji pogosto lieta neka, morda od vsakdanjega življe-

nja ne vedno čista in ne dosti obzirna ro- ka. Knjiga je kazala sledove mnogega bra- nja; bila je čisto v rokah.

Torej celo v tem času prebiraš Pla- tona? — Je rekel prijatelj, ki mu dajmo namesto imena črko A, tovariš, ki ne bode nič drugega nego B. V glasu je bila zmes začudenja, posmeha in obupa. Plato- nov čitatelj je dobro vedel, da je tudi A. večkrat prebiral nesmrtno dialoge. Zdelo se mu je, da ni treba nič pojasnjevati. Zato pa je prijatelj nadaljeval svojo opaz- ko.

A. Ti veš, kako rad sem imel knjige in koliko tihe sreče sem odkrival v samem sebi, ko sem stal pred knjižnimi policami in vzel v roke zdaj to, zdaj ono knjigo, verujoč, da imam pravico do vseh zakla- dov človeškega mišljenja in čustvovanja. Te dni pa sem doživel v samem sebi po- polno razsulo človeka, ki je doslej tičal v meni. Ta človek, prepojen s Platonom, z evangeliem, z Dantejem, z Descartesom, s Schopenhauerom, z Goethejem in ne vem s kom še; človek, ki so skozi njega tekli toliki raznosmerni duševni tokovi vseh mo- gočih napetosti, je bil prav za prav čisto umeten človek, sanjska nastanba mojega jaz, lupina, ki sem si jo nezavedno ustva- ril okrog vsega, kar je tvorilo vsebino mo- jega duha. V teh dneh sem na mah ob- čutil, da se je ta nastanba združila. Ugle- dal sem življenje, ki s kruto ravnoduš- nostjo tepta koščke te klavirne ravne. Kaj je bilo vse naše navno veselje s knjigami, z idejami, z lepoto? Samoprevara poedi- ca, ki je živel zase, skrit pred občo usodo,

pred množico, ki si docela drugače pred- stavlja življenje, ali bolje: ki si ga sploh ne predstavlja, marveč ga živi nagonsko in zavestno, prvinsko in naravno živi živ- ljenje, ki je v svojem bistvu splošno, veci- del »brutalno«, a po vseh svojih silnicah naravno. Zgрозil sem se ga, zamahnil sem v slovo svojim Platonom in vsem po- tom, ki so mi doslej pomagali zakrivati kruto in ravnodušno obličje človeške stvar- nosti, in zdaj iščem poti, na kateri bom enak vsem drugim, človek brez iluzij, brez idealov, skratka: resničen človek, človek iz množice.

B. Glej, sam se ne zavedaš, da se v tre- nutku, ko si se odkril starih iluzij, vda- jaš novim. Kaj pa misliš pod tem »resni- nim človekom«? Če misliš tistega množe- stvenega, brezličnega človeka, ki nič ne misli in ki živi samo za svoje najžejše živ- ljenjske potrebe, tedaj pozabljaj, da ti ne boš nikdar to, kar je on. Kajti on je to, kar je, ti moraš šele postati. In človek najine vrste ne more postati to, kar je on; prav tako ne moreš več postati otrok, če si odrasel. Prijatelj, treba je nadaljevati pot, ki nam je bila trčias vnaprej določe- na. Treba je premagati našo socialno izo- liranost, da, živeti tudi z množico, vendar živeti po svoje. Ne moremo skočiti ne iz svoje kože in ne iz svoje duhovne forme. Lahko da nekega dne izgubimo vse: te naše knjige, našo muziko, naše slike, toda niti tedaj ne bomo enaki drugim, zakaj duh se ne da izenačiti. Morda je večji du- ševni format, ki ga imaš, v nekaterih du- ševnih nadležih breme, toda kaj bi bilo živ- ljenje človeštva od jamskih časov do dan- es, če ne bi obstajala plast ljudi, ki jem- ljejo nase vso tveganost, vso tragiko in vso veličino duhovnega življenja?

A. Da, hotel sem reči to, kar čutim: Člo- veku prihajajo trenutki, ko se zdi, da so vse te naše knjige, vsi naši filozofi in pes-

nikl, vsa ta tolikaj povzdignovana kultura odvečna in škodljiva prtljaga, ki jo moraš zalutati v jarek ob cesti, če hočeš olajšan hoditi nadaljnjo pot. V takih trenutkih, kakor jih doživljajo ljudje v dobah velikih duhovnih in moralnih kriz, se zdi književ- na beseda prazna, plehka, siva teorija v primeri z zelenim drevesom življenja, da navedem Goethejevo misel. Ali ne čutiš njene težke nemoci pred vsemi prvinjskimi pojavi in dejstvi, pred tem eruptivnim do- gajanjem, ki ruši vse, kar so človeške mravljice ustvarile v mirnih letih? Ali se ti ne zdi smešno prebirati v dneh, ko se od- ločajo tolike reči na svetu, Platonove dia- loge ali Prešernovo liriko?

B. Ne, ne zdi se mi smešno, marveč po- trebno. V takih potresnih dneh čutim po- trebno, da prebiram knjige, katerih vsebina je ostala jasna in čista v vseh spre- membah človeških usod skozi več ko dvej- set stoletij, ali tudi samo skozi sto let. Ne morem najti drugega sredstva, ki bi me prepričalo, da obstoje vzlic vsem krizam neke konstante in da kozmos človeškega mišljenja pozna tudi zvezde stalnice, son- ca, ki jih ni mogoče zabrisati. Brez te blagorodne tolažbe bi mi bilo življenje ne- znosno. Ne obžalujem, da sem to, kar sem: ne maram biti najpovprečnejši člo- vjek, ki je srečen v svoji animalni prepro- stosti. Kdor ni nikdar občutil v sebi drge- ta stvarjalne radosti, duševnega ognja, vi- sokega duhovnega uemira, presunljivega toka misli, silovitega vznburjenja čustev, zanosa za lepoto, veličine moralnih resnic — tak človek ne more reči, da je doživel pravo vsebino človeškega življenja. Filo- zofi, poetje, muziki, veliki oblikovalci, knjige, umetnine, glasba, to niso samo nadstavba nad našim pravim življenjem, marveč so življenje samo — življenje v svoji najčistejši in najbolj poduhovljeni obliki. Čemu se mu odpovedati zaradi te-

ga, ker je duh dostikrat slabejši od ma- terije, misel slabejša od sile? Čemu si že- liti življenje, ki bi bilo brez tega velikega smisla, tega rodovitnega stimulantu na- ših tvornih sil? Nevažno je, da meriš njego- vo jakost, intenziteto. Za dneve, ki sem jih prebil med svojimi filozofi in poeti, mi ni nikdar žal, pa naj se zgodi kar koli.

Prijatelj sta umolknila. Tudi A. je ču- til v srcu isto in ni več ugovarjal, zakaj zdelo se mu je, da je že preveč razkril svo- je malodušje. Priroda je ravnodušna, ob- zorja so modra v naši nesreči ali temna v naši sreči; tok zgodovine hodi vedno svo- ja pota. Toda v tej ravnodušnosti sveta in v neugnanih spremembah časa je treba do zadnjega varovati vero v smisel člo- vškega življenja v duhu in resnici; treba je tudi nad prepadi — kakor je šinilo prija- telju v glavo — »čitati Platona«.

Mile Budak

Najnovejši dogodki, ki so v zvezi z usta- novitvijo samostojne hrvatske države, so postavili na eno izmed vodilnih mest hrvatskega javnega življenja sedanjega prcvet- nega ministra dr. Mile Budaka. Dr. Budak je edin književnik v sedanji hrvatski vladi, zato si hrvatski kulturni krogi mnogo ob- etajo prav od njega.

Mile Budak je nesporno eden najpo- membnejših sodobnih hrvatskih pripoved- nikov. Njegova poglavitna dela je izdala v zadnjih letih Matica hrvatska. So to: obsežni roman iz šiškega življenja »Ognji- šte«, roman v štirih knjigah »Rascvjetana trešnja« in roman v dveh knjigah »San o sreči«.

Z romanom »Ognjište« je segel Budak globoko v življenje svojih lišljk. rojakov, kmetov, ki se morajo trdo boriti za obstoj na kamnitih tleh, kjer sta jim nezava in

Kronika

*** ZDRUŽENJE TRGOVCEV** opozarja po nalogu oblasti vse trgovce, da morajo biti označeni s cenami in liharni prav vsi prodajni predmeti in nesamo oni, ki spadajo pod kontrolo cen. Od označbe cen tujci nikakor niso izveti niti luksuzni predmeti, kakor n. pr. kozuhovina, fini galanterijski predmeti, zlatnina itd. Kdor torej ne bo imel označenih cen na vseh predmetih, zlasti pa v izložbah, bo najstrožje kaznovan, zato se članstvo ponovno opozarja na gornja navodila oblasti in naj se vsak strogo po tem ravna. Trgovci sicer opozarjajo, da se niso poslali Zdrženju seznaniti o zalogi blaga (tudi negativno poročilo), naj to v izogib strogi kazni takoj stori.

*** Novi grobovi.** V Ljubljani je 14. t. m. umrla gospa Marija Schwennerjeva, vdova po železniškem uslužbenku. Zaprta je bila v družino pokojnega pisatelja Janka Kersnika, soproga starešine okrajnega sodišča na Brdu, mati treh otrok. Pokopali so jo včeraj, v petek popoldne. — V Stožicah je umrla g. Andrej Jelačin, orožniški stražmojster v pokojni in posestnik. Pogreb bo danes, v soboto, ob 16. uri iz hiše žalosti v Funtkovi ulici 39. — V Gočah je umrla gospa Franciska Kodretova, po rodu Gvardjančeva. Pokopali jo bodo v nedeljo. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo

BRAMORIN.

Navodila v drogeriji KANG — Ljubljana, Zidovska 1.

*** Obširen spisek pogrešanih koles,** 11 jih je bivša jugoslovanska oblast odvzela ljubljanskim prebivalcem, je sestavila mestna občina. Kolesa so vseh moglih vrst in znamk. Navedenih je več sto. Kolesa so razvrščena v seznamu po tovarniških znamkah in tovarniških številkah. Zraven navedena policijska evidenčna številka. Kjer koli se najde kakšno kolo brez lastnika, oziroma kolo, ki je bilo brez pravice prilaščeno, naj se to naznani mestnemu poglavarstvu v Ljubljani (vojaškemu uradu), da obvesti o tem pravega lastnika. Če samo površno ocenimo vrednost koles, gre tu za precejšnjo vsoto tisoč dinarjev. Treba je pač uvideti, da je vsak lastnik pogrešanega kolesa, zlasti v današnji stiski, hudo prizadet. Zato moramo apelirati na poštenost najditeljev, naj kolesa prilaščijo vojaškemu uradu v Ljubljani, da bo čim več pogrešanih koles prišlo spet v roke praviim lastnikom. Saj je znano, da kolo pri nas ni toliko sportno in zabavno sredstvo, marveč da je posebno potrebno delavcem, uradnikom in dijakom, fantom kakor dekletom. Zato prijavitelj najdena kolesa!

*** Pokrajinski odbor Rdečega križa** opozarja, da njegovi kurirji, ki potujejo radi polizvedb za pogrešanimi vojaškimi in civilnimi osebami v razne kraje bivše kraljevine Jugoslavije, ne morejo in ne smejo vzeti s seboj nobenih pisem na svoje, ker se morajo pisma predlagati v cenzuro vojaškemu oblastem. Možno so samo kratka sporočila svojim na poizvedovalnih polah, ki jih je založil naš odbor. Te pole dobijo interesi v pisarni na Miklošičevi cesti št. 22/b proti povračilu tiskarskih stroškov.

*** Velik požar** je izbruhnil včeraj na Igu. Od ondat nam poročajo: V sredo okrog pol petih popoldne se je pri nas pričel nenekrat valiti sredi vasi gost, črn dim, ki je na mah zajel kar štirinajst posestnikov njihove stanovanjske in gospodarske objekte. Vsi so pogoreli skoraj do tal. V enem izmed posrčev je imela številna vojaška posadka spravljena precej streliva in raznih drugih eksplozivnih predmetov. Ondi je bilo rakopisnega obilo suhega sena, ki se je naglo užgalo. Nastalo je silno pokanje, raz-

legačje se daleč naokrog. Kmetje so pustili polje delo in v eni sapi pridrveli domov, da rešijo, kar bi bilo mogoče. Zenske so neotolajljivo jokale. Dogajalo se je pretresljivi prizori. Ogenj, ki se je naglo širil zaradi močnega vetra, so že gasili domači gasilci in italijanski vojaki, nastanjeni na Igu, izmed katerih sta dva utrpela grozne opekline po nogah, tako da so ju morali nemudoma odpraviti v ljubljansko bolnišnico. Poklicali so še ljubljanske gasilce, ki so se takoj odzvali in v najkrajšem času prispeli v dva motorkama na Ig in tako preprečili, da se niso vnela še nadaljnja sosednja poslopja. Celotna škoda je precejšnja. Domnevajo, da je nastal požar zaradi ne previdnosti otrok ali pa morda še koga drugega.

*** Zopet nesreče s vojaškim razstrelivom.** Dan za dnem čitamo v časopisih o nesrečah, ki se dogajajo zaradi neprevidnega ravnanja s razstrelivom. Posebno mladina je med ponesrečenci v velikem številu zastopana. Zato naj jo starši primerno pouče, naj vsako razstrelivo pusti na mestu, kjer ga je kdo našel, in javi pristojni vojaški oblasti iz Novega mesta nam poročajo o dveh takih nesrečah. Šestošolec Ivan Kovačič je v družbi svojih tovarišev nestrokovnjski rokoval z neznanjo vojaško patrono. Občutljivi mehanizem se je sprožil, patrona se je vžgala in pri razstrelbi občutno poškodovala Kovačiča na levi in glavi. Dolenjih Ponikvah je bil zaposlen pri čiščenju občestnega jarka državni cestar 24letni Franc Zakrajšek. Pri kopanju je s krampom udaril na v blatu skrit vojaški naboj, ki ga je udarec sprožil. Kroglja je zadela Zakrajška v desnico. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov.

*** Vsi vlagatelji Pošne hranilnice,** ki stalno prebivajo na ozemlju Ljubljanske pokrajine, naj takoj — najkasneje pa do 31. t. m. prijavijo svoje vloge na posebni tiskovini, ki jo dobe na vsaki pošti ali na blagajni Pošne hranilnice.

*** Brezposelni učitelji** naj se zaradi evidence javijo v prostorih učiteljske organizacije v Ljubljani.

*** Namesto venca na krsto** pokojne gđ. Seidi Marije sta darovala trgovca gospoda Julij in Josip Kobe dni 400 za občinske reževe v Novem mestu.

Iz Ljubljane

u— Nebo se je znova zamrežilo. Komaj so za nami ledeni patroni, ki so se letos odrezali z nenavadno lepim solničnim vremenom, že se je nebo nad Ljubljano spet gosto zamrežilo z oblaki in se nam obeta ponovno deževje. Toda na taka razočaranja smo letošnji pomlad že kar navajeni. Nepriljetno pa so prizadeti kavarjani in gostilničarji, ki so prav zadnje dni poskrbeli, da bi se gostje čim prijetneje počutili na terasah pred gostinskimi obrati ali pa na vrtu. Nadalje so prizadeti naši vrtnarji — da že ne omenimo kmetovalcev — ki jih vedne vremenske izpremembe močno ovirajo pri delu pa tudi škodujejo razvoju cvetja in rasti. Ljubljanski parki so zdaj prav lepo urejeni, zlasti je tudi prenovljena Zvezda začela kazati svojo pravo podobo. V večernih urah privablja poleg Tivolija mnogo sprehajalcev Ljubljanskega grada, ki je tudi močno prenovljen, v teku pa so priprave za njegovo nadaljnjo preureditev.

u— Rektorat univerze naznanja, da bo v soboto 17. t. m. ob 8. uri v stolnici sv. maša zadušnica za pokojnim prorektorjem dr. Radom Kušejem ob osmini njegove smrti. Vabijo se s tem g. profesorji in slušatelji, prijatelji in znanci.

u— Splošna bolnišnica vabi vse zdravnike, ki so se bili prijavili za stomatološki tečaj, naj pridejo na informativni sestanek v šolsko polikliniko v nedeljo 18. t. m. ob 11. uri.

u— Borza dela v Ljubljani je imela do konca preteklega tedna prijavljenih že nad 5.000 brezposelnih moških in žensk. Število teh pa se iz dneva v dan veča, ker se prijavljajo vedno novi brezposelni, ki prihajajo iz Stajerske in iz Prekmurja. Borza dela zaenkrat ne izplačuje podpore, ker nima na razpolago potrebnih sredstev.

u— Simfonični koncert je za naše občinstvo vselej praznik in glasbeni užitek prve vrste. Tudi v ponedeljek 19. t. m. bo ob pol 20. uri v Unioni koncert Ljubljanske filharmonije, na katerem bo 76 odličnih godbenikov izvajalo prvovrsten opredel, pri katerem bo sodeloval kot solist-violinist Karlo Rupel in sicer pri skladbi slovitega ruskega komponista A. Glazunova. Na sporedu je še prva izvedba celotne škrjan-

prejšnjih cenzurnih razmerah mogoče. Roman je prav za prav nastal iz dveh zaplenjenih del »Raspece« in »Na ponorima«. Ta predelava je tudi iz literarno teoretičnih pogledov zanimivo delo Mile Budak je v romanu segel prav na široko in šel tudi v globino, vendar se pri vsej razčlembi hrvatske socialne in politične stvarnosti čuti njegovo politično gledanje, ki daje stvarstvo in pojavom svojiski videz.

Temu velikemu romanu »Maleda človeka« je Budak pridružil lani »staro pričo za nova pokolenja« z naslovom »San o sreči«. S tem romanom, ki šteje okrog 400 strani, je ušel v življenje izobraževstva, med vseučilišne, v vrtnice mladinskih vprašanj današnje vukanske dobe. Tudi tu se ne smemo čuditi podtalni politični tendenci, ki prevlada vse delo, o katerem pa je treba reči, da je prav kakor ostali Budakovi romani epično zelo močno in stilistično doganjo. Dr. Budak je bil in je ostal kot pisatelj borec za svoje pojmovanje hrvatske kolektivne usode in za svoj vzor hrvatskega človeka: ni se zadovoljil s samim opisnim pripovedovanjem ali s samo dokumentacijo. Spisal pa je vrsto novel, ki jih lahko štejemo med antologične primere sodobne hrvatske nove literature. Treba je priznati, da je Mile Budak kot pisatelj samonik in za sodobno hrvatsko značilen pojav — nič manj značilen kakor na drugem tečaju hrvatske miselnosti njegov antipod Mirslav Krleža. Oba predstavljata — vsak po svoje — nemirnega in upornega duha Hrvatov, čeprav je Krleža predvsem izpovedovalec hrvatske inteligence z njeno racionalistično kritičnostjo in njenim stremljenjem po nečem »nadhrvatskemu«. Budak pa je izpovedovalec kmeta in malega človeka, ki je prepričan s stari, trdovratnim samohrvatsvom in ki se bo skušal v novih razmerah uveljaviti zoper vse druge tendence narcadnega življenja.

čve druge Simfonije, Corellijev Concerto grosso ter V. simfonija nesmrtnega Beethovna. Glasba je v teh tegobnih časih najplemenitejša in najcenejša zabava in razvedrilo, zato ne zamudite prilike in po hititje z nakupom vstopnic v prodaji pri blagajni Kina Uniona, kjer se dobe tudi tiskani večerni sporedi.

u— Naša odlična altistka ga. Franja Golobova, koncertna in operna pevka bo pela v ponedeljek 26. t. m. večer arj in pesmi v veliki Filharmonični dvorani. Na sporedu bo imela več klasičnih pesmi iz stare italijanske literature, vrsto slovenskih samospevov, med njimi nekatere, ki bodo prvič javno izvajani. Poleg tega bo pela tudi nekaj opernih arj. Na koncert že danes opozarjamo. Fevko bo spremljal pianist g. Marjan Lepovšek. Vstopnice od nedežilka dalje v Knjižarni Glasbene Maticice. (—)

u— Ali ste si že ogledali umetnostno razstavo naših najmlajših umetnikov, zbranih v »Slovenskem liku«? Razstava, ki je v prvem nadstropju Batove palače (vhod iz trgovine) bogato predstavlja resnično slovensko umetnost. Razstavljalec Milena Dolganova, Vladimir Jaklič, France Kralj, Lojze Perko in Fran Štrekelj so vsi nadarjeni in še mnogo obetajoči umetniki, sanorasi, borbeni in krepko povezani s slovensko zemljo. Posebne pozornosti umetnosti vdanega občinstva pa je vredna najmlajša slovenska kiparka Milena Dolganova, s svojimi deli izpričuje nenavadno nadarjenost in tenkočutno umetniško oblikovalno silo. Skratka, razstava »Slovenskega lika« je kulturni dogodek prve vrste. Kdor želi v razvrnih dneh našega časa najti nekaj hipov tesne povezanosti s pravo lepoto, si bo razstavo nedvomno ogledal. Marsikdo pa bo večkrat prihitel, da se ustavi ob njej, saj vstopnine ni!

u— Vno raznih vrst bo mestna občina ljubljanske prodajala na prostovoljni javni dražbi v sredo 21. t. m. in po potrebi tudi še naslednje dni. Dražba se bo pričela vsak dan ob 9. dopoldne, in sicer najprej v prostorih Prosvetnega društva Krakovo-Trnovo, Karunova ulica 14, nato pa še v skladišču Štepanja vas 12 (Češnovarjevo skladišče poleg cerkve v Štepanji vasi). Vse potrebne informacije daje pisarna mestnega preskrbovalnega urada v drugem nadstropju Mestnega doma.

u— Na ribjem trgu so včeraj prodajali po dolgem času spet morske ribe. Pošiljaka je prišla s Sušaka. Gneča pred stojnicami je bila ves čas velika, čeprav so imele ribe precej visoko ceno. Sardelice so prodajali po 28 din, morske postrvi po 44 din in zobatka po 48 din kg. Napradaj je bilo tudi nekaj morskih rakov, ki pa zanje ni bilo posebnega zanimanja. Domači ribiči so pripeljali nekaj rib pretežno mreine in klime, ki so jih prodajali po 22 do 24 din za kg. Bilo je na izbiro tudi žabjih krakov, a gospodinje jih zaradi visoke cene niso dosti kupovale.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote od 20. ure do ponedelka do 8. ure zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mis Franta, Poljskanska cesta št. 15/II, telefon št. 32-84.

u— Rušično po odlični metodi poučuje mlad gospod, pisec ruskega tečaja, ki ga je priobčevalo »Ponedeljsko jutro«. Ogledajte se z dopisom na oglasni oddelek Jutra, Ljubljana, Knafljeva ulica, pod geslom: »Rušičina«.

ZARADI MALENKOSTI

— Povejte mi vendar, gospa sosed, zakaj se hočeta zakonca Butaleva ločiti?

— Ah, zaradi malenkosti, vam rečem. Gospod Butalec se je nedavni večer vrnil uro prej domov kakor po navadi.

ZADOVOLJEN RIBIČ

— Priznajte mi, gospod ribič: ko takole cele ure sedite s trnikom v roki ob potoku, se morate vendar neznaosno dolgočastiti.

— Ne bi rekel, dragi gospod. Nikoli nisem sam. Vedno se najde kak tepec, ki me zabava z raznimi vprašanji.

Pogrešanci se javljajo

Iz Nisa so na Rdeči križ došla obvestila o pogrešanih. Svoje prošimo, da dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22 b/II. sporočila.

Baltezarevič Danica, Cugelj Marija, Ciglar Pavla, Jermakova Helena, Manojlovič Mira roj. Lenassi, Millvojevič Ruža, Obersnel Josipina, Reichl Ana, Srdič Nada roj. Palčič, Tomše Mara roj. Šavnik.

Obenem javlja Rdeči križ, da je dobil nekaj informacij o celjskima 39. in 110. pehotnem polju in 45. mariborskem pehotnem polku.

Javila se je Kurent Aleksandra (mama) za Kurent Rudolfa iz Ljubljane.

Zapiski

Prof. Umberto Urbani o razstavi Slovenskega lika. V četrtkovem »Slovenskem Narodcu« je izšel v italijanskem jeziku izvirni članek prof. Umberta Urbanija o otvoritvi razstave »Slovenskega lika« v Batovi palači kot prve razstave slovenske umetnosti v ljubljanski provinci. »Deveta razstava učencev Franceta Kralja« dobiva poseben pomen v okviru ljubljanske zgodovinskega maja, piše med drugim ugledni italijanski kritik. »Dejanski gre za prvo umetnostno razstavo, ki je bila organizirana v novi Ljubljanski pokrajini že po 33 dneh izza prihoda naših slavnihih Oboroženih Sil v mesto, ki je videlo nekoč med svojimi izdovi zmagovite legije cesarja Oktavijana Avgusta. Nato navaja pisec odstavke iz govora slikarja Lojzeta Perka in karakterizira zapovrstjo posamezne razstavljalce in njihova dela. Ob koncu svojega, za mlade umetnike laskevega poročila, pravi g. prof. Urbani: »Umetnostna razstava bo gotovo vzbudila pozornost tudi s strani Italijanov, ki bodo imeli priliko spoznati naše nove sodržavljane, kateri umejo s svežimi barvami svoje mlade umetnosti izražati ljubezen, ki jih spaja z rodino, z rodno hišo in z novo nesmrtno veliko Domovino«.

OBLJUBA GA VEČ NE VEZE

»Ti si mi oblubil, da boš ob sedmih doma!«

»Da, očka.«

»In oblubil sem ti, da bo palica pela, če prideš pozneje!«

»Da, očka — ampak jaz nisem izpolnil svoje obljube, torej tudi tebi ni treba svoje.«

Italijanski tečaj

XVI.

Spregatev pravilnih glagolov.
Italijanski jezik ima tri spregatev, končnice v nedoločniku so: I. -are, parlare, II. -ere, berevere, vedere videti, III. -ire, preferire, seguire.

Sedanji čas. Presente.

1. **parl-o govorim**
2. **parl-i govoriš**
3. **parl-a govori**
1. **parl-iamo govorimo**
2. **parl-ate govorite**
3. **parl-ano govorijo**
1. **bevo**
2. **bevi**
3. **beve**
1. **beviemo**
2. **bevete**
3. **bevono**
1. **seguo**
2. **segui**
3. **segue**
1. **seguiamo**
2. **seguite**
3. **seguono**
1. **prefer-isc-o**
2. **prefer-isci**
3. **prefer-isc-e**
1. **prefer-iamo**
2. **prefer-ite**
3. **prefer-isc-ono**

Pripombe: -are, -ere, -ire, -o, -i itd. so končnice (le desinenze), spredaj je deblo (il radicale). Nedoločniki II. spregatev imajo večino naglas na deblo: berevere, vendere (prodati), nekoliko jih ima končnico naglaseno: temere (bati se), spregajo se sicer enako. III. spregatev ima dve vrsti, manjše število glagolov pritika končnice naravnost na deblo kakor I. in II. spregatev: dormire — dormo, seguire — seguio, večina njih pa podaljša v štirih oblikah sedanjika svoje deblo z plozom -isc-: finire (končati) fin-isc-o. Paži na izreke: finiško, finiši, finisci, finiskono. Menja se torej š in k. Isto je pri drugi spregatvi glagolov, katerih deblo se končuje v nedoločniku na š, č, dž: vincere (zmagati) -vinco (k), vinci (č), leggere (čitati) -leggo (gg), leggi (dž), conoscere (poznati) -conosco (k) conosci (šš). Nasprotno je pri glagolih I. spregatve na -care in -gare; ti

obdrže vedno glas k in g, zato je treba pred končnico -i ali -e vrniti nemi h, n. pr. giocare (igrati se) — giuochi, giuochiamo; pagare (plačati) — paghi, paghiamo. Kjer pa postane zaradi končnice -i ali -e pri glagolih na -ciare, -giare, -sciare in podobnih črka i nepotrebnost, se v pisavi izpusti: baciare (poljubiti) — bacio, baci, bacia, baciame, baciare, baciame; mangiare — mangio, mangi, mangia, mangiamo, mangiate, mangiamo; lasciare (pustiti) — lascio, lasci, lasciamo. Poglejte si zopet, kaj smo se učili o izreki črk c, g, se v prvi in drugi lekciji! V izreki se glas i za glasovi č, dž, šš, lj in nj v končnici -iamo ne izgovarja; pravilno je: laššamo, bačamo, konsiljamo (consigliamo — svetujemo), mandžamo itd. Isto: cambiare (menjati) — cambio, cambi, cambiamo.

Končnice -iamo, -ate, -ete in -ite (I. 2. os. množ.) so vedno naglašene, v drugih oblikah je naglas na deblo, v 3. os. množ. je naglasen predpredzadnji zlog ali celo četrti zlog šteto od zadaj: meritare (zaslužiti) — mērito, mēritano toda meritiamo, meritare.

Fare se sprega: fō (faccio), fai, facciamo, fate, fanno.

Še dve opombi k besedilu. Oblike kakor: si pranza, si mangia, si parla so zelo pogoste, prevajamo jih: kosimo, jemo, govori se; osebek je tukaj nedoločen, glagol stoji v 3. os. ednine, si je povratni zaimek, slov.: se. Moj, tvoj se glasi il mio, il tuo (s spolnikom!), le tik pred izrazi za sorodnike v ednini se spolnik izpušča, zato ste čitali: mia sorella, mio fratello, toda: moj dobi brat, ali: moji bratje — il mio buon fratello, i miei fratelli.

Vaja. Spregaj pismo: Non vedo niente (nič). Chiamo il fratello. Perché non finisco la lezione? Non conosco questo signore. Dormo bene.

Pregovori. A pensar troppo non si fa nulla. Aspettare e non venire è una cosa da far morire. (A pensar troppo če preveč premišljujemo, nulla nič, aspettare čakati, venire priti, morire umreti. Brezplodno čakanje je počasno umiranje).

Dogodki na Spodnjem štajerskem

Na slovenskem področju, ki je priključeno Nemčiji, pridobi kakor razberemo iz »Tagespost«, Nemčija okrog 5000 ha zemlje, sposobne za pridelovanje povrtnine in okrog 5 milijonov sadnih dreves. Letos skrbijo v Nemčiji še prav posebno, da bo dovolj zemlje obdelane in da bo povsod dovolj povrtnine. Zaradi tega bodo posvetili novo pridobljenim pokrajinam posebno pozornost.

Mariborska nemška mladina je bila v nedeljo popoldne sklicana na svoj prvi zbor. Nastopili so bobnarji in trobentači. Potem je štabni vodja Bühl izpregovoril o dosedanjem mladinskem pokretu v Mariboru, ki se je pričel z majhno skupino mladine. Dalje je govoril krajevni vodja Cink. Spominjal se je dobe pred letom 1933, ko so prvi pripadniki Hitlerjeve mladine v takratni Avstriji vodili svoj pokret iz Maribora. Naloga spodnjaštajerske mladine naj bi bila vzgajati mlade ljudi za nacionalne socialiste.

Zbor štajerskih voditeljev Hitlerjeve mladine v Mariboru. Preteklo soboto in nedeljo so bili sklicani v Maribor voditelji in voditeljice Hitlerjeve mladine na štajerskem. Sprejel jih je štabni vodja Bühl. Ogledali so si mesto, zvečer pa so se zbrali k tovariški zabavi, kjer so posamezni govorili o nemškem mladinskem pokretu pod Jugoslavijo. Slednjič so se pogovorili o načrtih za delo v letošnjem poletju.

Nabavnice za čevlje in nogavice. Prebivalci Spodnje štajerske so že prejeli nabavnice za nogavice in čevlje, ki omogočajo nakup teh predmetov.

Iz življenja na Hrvatskem

Hrvatske spominske znamke. Dne 10. maja, ko je minil prvi mesec nezavisne države Hrvatske, se je prvič uveljavila hrvatska filatelija. Znamka je hvaleno sredstvo propagande za vsako državo, kar vedo tudi hrvatski upravniki. Zato so bile s posebno naredbo dane v promet bivše jugoslovanske znamke z novim pretiskom. Vsega je bilo izdanih 5.000 takih znamk, ki so jih prodajali 4. maja na poti v Zagreb. K nominalni vrednosti je bilo treba doplačati poseben dodatek, ki je šel v blagajno za hrvatsko vojsko. Dne 10. maja so v Zagrebu uporabljali tudi poseben poštni žig.

V hrvatsko vojsko se priključajo. »Hrvatski narod« dalje objavlja spiske onih častnikov, ki so se prijavili za službo v hrvatski vojski. Pravi, da bodo v hrvatsko vojsko sprejeti bivši delavoljni častniki, ki so po svoji vdanosti hrvatske narodne misli in po dosedanjem življenju zaslužili, da bodo vanjo sprejeti. Med drugimi so se prijavili: vojaški zdravnik general dr. Ante Hočevar, major Dragotin Varl, kapetani Stanislav Škoberne, Ivan Zagar, Janko Horvat, Ciril Spindler, napročnik Dragotin Černe in Rudolf Brnčić, pomožni zdravnik Rudolf Šmekar, orožniški general major Kvintilijan Tartaglia, orožniški major Zvonimir Pelc, orožniški kapetan Davorin Mavrič in nižja vojna uradnika Robert Rebolj in Jakob Kovač.

Sredstva za dograditev zakladne bolnice v Zagrebu so zagotovljena. Pretekli teden je obiskal zagrebskega župana g. Ivana Wernerja škof g. dr. Josip Lach. Pri tej priliki sta se sporazumela o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z gradnjo nove zakladne bolnice. Zagrebski župan je izjavil, da bo hrvatska državna uprava votala 15 milijonov din za dograditev bolnice. S tem je odstranjena zadnja ovira v gradnji tega preprostejšega zavoda. Po mnenju župana g. Ivana Wernerja bo bolnica že v dveh in pol mesecih odprta. V njej bo prostora za 900 bolniških postelj.

Preganjanje beračev v zagrebskih ulic. Mestno načelstvo je zaprosilo policijsko ravnanstvo v Zagrebu, da podvzame najstrožje ukrepe za odstranitev beračev v zagrebskih ulic. V zadnjem času je bilo število prosjakov po ulicah tolikšno, da je že neugodno vplivalo na tuje, ki se v teh dneh v velikem številu muče v Zagrebu. Vsi berači, ki niso pristojni v Zagreb bodo prisilno odvedeni v njihove domovne občine. Za zagrebske reževe pa bo skrbela mestna občina.

Na zemljiško dobrovoljce bodo gradili delavske hišice. Pretekli teden je pregledalo poverjenstvo za gradnjo malih delavskih hišic nekatera zemljišča, ki bi prišla v poštev za parcelacijo. V prvi vrsti so izbrali 15 oravov zemlje v Dolnji Dubravi. Zemljišče je bilo svojačasno last zagreb-

dine v takratni Avstriji vodili svoj pokret iz Maribora. Naloga spodnjaštajerske mladine naj bi bila vzgajati mlade ljudi za nacionalne socialiste.

Zbor štajerskih voditeljev Hitlerjeve mladine v Mariboru. Preteklo soboto in nedeljo so bili sklicani v Maribor voditelji in voditeljice Hitlerjeve mladine na štajerskem. Sprejel jih je štabni vodja Bühl. Ogledali so si mesto, zvečer pa so se zbrali k tovariški zabavi, kjer so posamezni govorili o nemškem mladinskem pokretu pod Jugoslavijo. Slednjič so se pogovorili o načrtih za delo v letošnjem poletju.

Nabavnice za čevlje in nogavice. Prebivalci Spodnje štajerske so že prejeli nabavnice za nogavice in čevlje, ki omogočajo nakup teh predmetov.

Zbor štajerskih voditeljev Hitlerjeve mladine v Mariboru. Preteklo soboto in nedeljo so bili sklicani v Maribor voditelji in voditeljice Hitlerjeve mladine na štajerskem. Sprejel jih je štabni vodja Bühl. Ogledali so si mesto, zvečer pa so se zbrali k tovariški zabavi, kjer so posamezni govorili o nemškem mladinskem pokretu pod Jugoslavijo. Slednjič so se pogovorili o načrtih za delo v letošnjem poletju.

Nabavnice za čevlje in nogavice. Prebivalci Spodnje štajerske so že prejeli nabavnice za nogavice in čevlje, ki omogočajo nakup teh predmetov.

Sportni drobiž

S 4:1 točki je zmagala Italija v damskem teniskem dvoboju nad Nemčijo v Firenci. Častno točko za Nemčijo je pridobila gđ. Kaepel z zmago nad bivoj rakovkinjo Ullstein, zdaj poročeno Bossi, medtem ko so v vseh ostalih srečanjih zmagale Italijanke.

Madžarski atletiči bodo zadnje dni junija in v juliju absolvirali tri meddržavna srečanja, in sicer najprej z Italijani na domačih tleh, potem s Finci v Helsinkih in na povratku s Finske še v Stockholmu proti Švedski.

Lepa sportna prireditev v Novem mestu. Že po nekaj dnevih bivanja Italijanske vojske v našem mestu, ki je vojske gostoljubno sprejelo, so vojaški nogometisti divizije »Re« odigrali z novomeškimi nogometisti preteklo nedeljo prijateljsko nogometno tekmo. Tekma je privabila številne gledalce, ki so z nestrpnostjo sledili živahnim igri. Prvi polčas se je končal 1:0, v drugem, polčasu pa so vojski z veliko premočjo premagali domačine s končnim rezultatom 2:1. Moštvi bosta to nedeljo odigrali povratno prijateljsko tekmo.

Igralec SK Ljubljane. Jutri v nedeljo dne 18. t. m. igramo povalno tekmo s SK Mladiko ob 16. uri popoldne; ob 17.30 uri pa prijateljsko tekmo s SK Marsom. Postava moštva je na običajnem mestu.

SK Svoboda. Radi pokalne tekme z Jadranom naj bodo v nedeljo igralci I. moštva v naši gaderobi ob 9.30, juniorji pa ob 8.30.

V nedeljo dopoldne se bosta v zanimivi pokalni tekmi srečali moštvi Svobode in Jadrana. Zreb je že takoj v začetku določiti za nasprotnika dvojce najbolj izenačena moštev in bo že radi tega tekma ena najbolj zanimivih te nedelje. Obe moštvi imata nekaj novih pridobitev in se obeta lepa in borbeno tekma. Glavna tekma se prične ob 10., predtekma pa ob 9. obe na igrišču Ljubljane.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov.

Službo dobi

Postrežbo išče
mlada žena z dobrimi priporočili. Sprejme tudi boljše perilo v pranje in likanje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
6520-1

Korespondenta

(korespondentko) italijanskega in slovenskega jezika, perfektnega, sprejme veleposredje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Primerna predizobrazba«.
9552-1

Inteligenta

samostojno konceptno moč v italijanskem jeziku, sprejme veleposredje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Višja izobrazba«.
9551-1

Službe išče

Bivši državni nameščeneec
uradniške skupine, govori nemško, zmožen kavelje, išče službo za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Višja izobrazba«.
9489-2

Pouk

Profesorica
matematike pripravlja dijake za maturo in izpite. Naslov pustite v ogl. odd. Jutra pod »Siguren uspeh 777«.
9525-4

Prodaj

Morsko travo
od din 2 dalje nudi Sever & Komp. Ljubljana.
6431-6

Kauč, omara

poceni napredaj. Domobranska 23, I. l. levo.
9530-6

Angleški kamgarn

moder, za moško obleko prodam 3.20 m. Na ogled in cena v ogl. odd. Jutra v Selenburgovi ulici.
9149-6

Kupim

VSARKOVSTVO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDI, SAFIRJE, RUBINE
BISERE I.T.D. STARIŠKI
NAMITE TER DRUGI
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVERKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Kupim

Kupujemo
vse »Juhane« steklenice po najvišji cen. »Alimenta«. Vodnikova 65, od 10. do 12. ure.
9539-7

Knjige

Italijanščine
v govoru in pisavi se naučite z Italijansko jezikovno vadnico za samouke. Napredaj v Tiskarni Slovenija, Vegova 6 in v vseh knjigarnah. Vezana 40.—, broš. 24 din.
9643-8

Auto, moto

Gassogene
»Cizereli«
(pogon z lesnim ogljem) si pustite montirati na vaš osebn ali tovorni avto, ali stabilni motor in se potem lahko vozite medtem ko se z bencinom ne morete. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec).
9569-10

Kolesa

Damsko in moško kolo
tovarniško novi, najboljši italijanske znamke za zelo nizko ceno napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13, Figovec.
9561-11

CEPO!
2 Din stane kg čebule, ako mesto nje uporabljate
Zahtevajte pri svojem trgovcu!

Les

Suhih bukovih drv
prvovrstnih, prodamo soko in kuhinjo, takoj. Eventuelno tudi stanovanje v Ljubljani. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
9479-15

Kupimo vsako količino

bukovih drv, oglja, tramov in desk. Ponudbe na »Exportles«. Ljubljana, Tyrševa 15.
9535-15

Lokali

Veliko trgovsko podjetje
išče v strogem centru pritične lokale za pisarne. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center 64«.
9565-19

Posest

»REALITETA«
posesna posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESERNOVI ULICI 54
Nasproti glavne pošte
Telefon 44 - 20

Stavbno parcelo

smer Smartinske ceste, 800 m proti letališču, zelo ugodno, po 30 din kv. m. — Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12.
9569-20

Moderna vila

4 sobe itd. v Mariboru, napredaj za 350.000 din ali se zamenja za vilo v Ljubljani. Oglase na pisarno Rapid, Marburg, Herrengasse 28.
9483-20

Dopisi

Dvignite dospele ponudbe

v oglašnem oddelku Agilna, Blizu tramvaja, Brez otrok, bližina Tyrške, Blizu gl. kolodvora, Bolgarščina, Geometer, Gotovina družabnik, Dobro plačam, Dusevna harmonika, Draginja, Drž. uradnik, Dober čuvaj, Daktilografinja, Hiša, Industrialec begunec, Intra 303, Knjiga, Kavelja, Kuharica vestna in dobra, Lepa soba, Lokal, Mirna stranka, Maribor, Na prometu, Ne predalec, Plačam takoj, Pisarna 333, Poštena delovna, Plačam v naprej, Praka uspeh, Pri Sv. Krištofu, Poštena, Frida 1941, Ruščina, Sodelovanje, Sedanjost, Tri osebe 99, Trierer, Točen plačnik, Takojšnja zaposlitve, Takoj 33, Takoj, V zameno italijanščino, Vračam, Vajena, Visoke obresti, Zanesljiva 222, Zündapp, Zamenjava 45, 6678, 7777.

Spalnico

mize, fotelje, otomane, radio, kuhinjsko opremo, posodo, lestenice in drugo, prodam takoj. — Informacije pisarna H. Piccolo, Franciška ulica 6.
9566-12

Po ugodni ceni

prodam elegantno spalnico, jedilnico in kuhinjo. Ogleda se lahko vsak dan od 11. do 12. ure. Povšetova ul. 76a.
9555-12

Sobo odda

Sobico
opremljeno, oddam takoj v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
9534-23

Sobo

zelo lepo, strogo separirano, takoj oddam. Maribor, 27.
9568-23

Opremljeno sobo

zračno, sončno, v strogem centru, oddam. — Istotam oddam tudi 1 veliko prazno sobo, primerno za pisarno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
9524-23

Lepo prazno sobo

oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
9545-23

Dražbe

Dražba
stenske ure, slik, ogledala, več stolov in sten z obešalniki, se bo prodalo na dražbi dne 24. maja točno ob 15. uri v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 13.
9523-32

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Stanovanje

Dvosob. stanovanje
s kabinetom in kopalnico oddam v podnajem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
9504-21

Živali

Nemški brak
belo ružave barve, rep pristržen, slisi na ime Bluff, z novim ovratnikom, se je izgubil. Kdor kaj ve, naj javi proti nagradi v Upravi Vojne bovinice, Zaloška c.
9549-27

Informacije

Potujem v Milan
prevzamem osebne in trgovske zadeve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Milano«.
9541-31

Preselitev pohištva

Stranka, ki se preseli iz Maribora v Ljubljano, nudi tovorni avto za prevoz v Maribor. Pojasnila daje »Servis biro«, Ljubljana, Sv. Petra c. 27-1, tel. 21-09.
9558-31

Stroji

Električno črpalko
za vodo, kupim. 380 voltov, 30 do 50 m višine, 60 do 100 minutnih litrov. Babnik, vodovodni instalater, Ljubljana, Fugnerjeva.
9554-29

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKE
»Arbiter« majin 23

OBZIREN SODNIK

Pri sodni razpravi zaslišuje sodnik elegantno oblečeno damo. Sodna dvorana je polna poslušalcev. Sodnik vpraša damo:
— Koliko let pa štejete?
— Pet in dvajset, gospod sodnik.
— Tako, tako. In zdaj boste prisegli, da boste govorili čisto resnico.

MARIJA RAMOVŽ roj. Kmetič

žena trgovca in gostilničarja

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo 18. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Stožice štev. 51, na pokopališče k Sv. Juriju.

STOŽICE — LJUBLJANA — TRBOVLJE — ČRNUČE — VERJE LJUTOMER, dne 16. maja 1941.

Globoko žalujoče rodbine:

Ramovž, Lavtižar, Vidmar, Šubic,

Zabukovec, Kalinger in ostalo sorodstvo

Franc Miklavič

bivši župan in dež. poslanec goriški, posestnik, trgovec itd.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo popoldne v Kobaridu.

KOBARID — LJUBLJANA, dne 16. maja 1941.

Žalujejoči:

MARIJA — soproga inž. FRANC, MAKŠ — sinova

in ostalo sorodstvo

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

Revoco.

Poiché l'Alto Commissariato Civile non ha approvato l'autorizzazione »ENDIROT« per la compera dei rottami revociamo il nostro bando, pubblicato nei giornali del 16. maggio 1941/XIX.
RUPENA-LUTZ, s. a. g. l.
— Lubiana VII, Šiška

Preklic.

Ker Visoki Kraljevi Komisariat pooblastila »ENDIROT« za nakup kovin ni odobril, preklicujemo naš večerajšnji tozadevni razglas.
RUPENA-LUTZ, d. z. o. z.
Ljubljana VII, Šiška

E. Salgari:

BOJ ZA MOMPRACEM

Pustolovski roman

Srebrnjak se je nekaj trenutkov lesketal na soncu, nato pa zletel proti nasprotni strani ograde.

Yanez je bil oddal prvi strel in je čakal priložnosti za drugega.

Izstreljen karabinka je bil spustil na tla, z drugo je meril proti sredini arene.

Drugi strel je počil, in bik, zadet, se je zrušil na kolena.

Navdušeno vriskanje se je razleglo okrog in okrog arene.

»Čudovit strelac ste, milord,« je rekel sultan. »Ali naj se prireditev nadaljuje?«

»Če vaša visokost izvoli.«

Na znamenje s trobento je v strnjeni vrsti stopilo na borišče dvajset mož, oboroženih s sulicami. V nasprotnem kotu ograde so odprli dve kletki; iz ene je planil tiger, iz druge črn panter.

Ko sta živali začutili, da sta prosti, sta pogledali druga drugo, kakor bi se vpraševali, čemu so ju spustili. Nato se je jel panter plaziti proti možem, ki so mirno čakali, da jih napade; polovica jih je pobesila sulice, drugi so jih držali tako, da so štrlele strmo proti nebu.

Vajeni teh krvavih iger, niso kazali nikakega strahu.

Ko je tiger videl, da se panter pripravlja k na-

padu, se po kratkem obotavljanju tudi sam zganil in nekajkrat visoko poskočil, kakor da se hoče prepričati o prožnosti svojih mišic.

Prizor je očito postajal zanimiv in nevaren.

Panter se je križem krašem plazil naprej, kakor da še ne ve, katero pot naj ubere, nato pa debelo zarjovel in se pognal v naskok.

Sulicarji so mu nastavili svoje dolgo, ostro orožje. Ko je zver zagledala toliko grozečnih konic, je hotela svoj skok prekiniti, prepozno.

Tudi možje so se bili ta čas pomaknili naprej in so jo prestregli z ostmi svojih strašnih sulic, ki so ji na več mestih predrle telo.

Kri jih je v potokih obrizgnila, toda vzdržali so, dokler ni panterjevo telo prestalo gibati.

Videč, kako je s tovarišem, se je tiger umaknil. Palice, sadje, vse mogoče reči so se usipale nanj, toda ni se mogel odločiti, da bi znova napadel.

»Strahopetec je,« je sultan rekel Yanezu. »Ali bi nam hoteli še enkrat pokazati svojo strelsko umetnost, milord?«

»Ako želite,« je Portugalec odvrnil. Yanez je dal sulicarjem znamenje, naj se umaknejo, in pomeril na tigra.

Trikrat ali štirikrat se je prestopil, nato je sprožil.

Vihar odobravanja je pozdravil spretnega strelca, ki je bil podrl tigra s prvo svinčenko.

»Milord,« je rekel sultan, »jutri vas pričakujem v svoji palači. Prireditev je končana.«